Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען.

היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

№ 167 | Łódź, Niedziela, 20 lipca 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג כ״ד תמוז תר״ץ | № 167

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דייטשער פארלאמענט פונאנדערגעלאזט

די נייע וואהלען צום פארלאמענט בעשטימט אויף דעם 14 סעפטעמבער

בערלין, 19 (ספ. טעל.) ווי מען האט פאר־אויסגעזעהען איז דער דייטשער פארלאמענט פרייטאג פונאנדערגעלאזט געווארען.

די לעצטע זיצונג פון רייכסטאג האט געהאט א זעהר דראמאטישען פערלויף. אנגעהויבען האט זיך דערמיט, וואס די סאציאל־דעמאקראטישע פראקציע האט צוריקגעצויגען דעם אונצוטרוי־וואטום פאר בריגינגס רעגירונג, ווייל זיי האבען בעשלאסען אויפצוהאלטען נאר דעם פארשלאג וועגען אפשאפען דעם דעקרעט פון פרעזידענט וועגען דעם שטייער־געזעץ.

ארום דעם פארשלאג האט זיך אנגעהויבען א דיסקוסיע. דער רעזולטאט איז געווען פון פריהער בעוואוסט, ווייל צוליב דעם, וואס עס איז נישט געקומען צו קיין הסכם צווישען קאנצלער בריגינג און די דייטש־נאציאנאלע וואלטען די לעצטע געשטימט פאר׳ן פארשלאג. א סענסאציע האט נאר א־ויס־גערופען דער פאקט, וואס גראף וועסטארפ, א מיט־גליד פון די דייטש־נאציאנאלע האט אין נאמען פון נאך 20 מיטגלידער ערקלערט, אז זיי אונטערווארפען זיך נישט אונטער דער פארטיי דיסציפלין און וועלען שטימען געגען פארשלאג.

פאר׳ן פארשלאג זענען אפגעגעבען געווארען 236 שטימען, געגען 221. אויף אזא אופן איז דער דעקרעט פון פרעזידענט בטל געווארען.

ווי נאר עס איז בעקאנט געווארען דער רעזול־טאט פון דער אפשטימונג, איז דער קאנצלער בריגינג ארויף אויף דער טריבונע און פארלעזענט ליכט א דעקרעט פון פרעזידענט, לויט וועלכען דער פארלאמענט ווערט פונאנדערגעלאזט.

דער דעקרעט האט ביי די לינקע ארויסגערופען א געוואלדיגען שטורם.

בערלין, 19 (ספ. טעל.) לויט דעם פאר־שלאג פון דייטשען קאבינעט האט פרעזידענט הינ־דענבורג מיט א דעקרעט פון 18. יולי בעשטימט די נייע וואהלען צום רייכסטאג אויף זונטאג, דעם 14. סעפטעמבער.

געזעץ אין דייטשלאנד געגען טראגען געוועהר

בערלין, 19 (אטאג) דאס פרייסישע מלוכה־מיניסטעריום האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, לויט וועלכער עס ווערט פערבאטען דער געברויך פון יעדער ארט געוועהר. צו טראגען געוועהר איז ערלויבט נאר פערזאנען, וועלכער זייער אמט פאָ־דערט דאס, אבער אויך נאר אין דער דינסט־צייט.

אויפרוף פון דער דייטשער קא־מוניסטישער פארטיי

וועגען קריזיס אין דייטשלאנד

בערלין, 19 (אטאג) דער צענטראל־קאמי־טעט פון דייטשער קאמוניסטישער פארטיי האט פערעפענטליכט אן אויפרוף, אין וועלכען עס ווערט געזאגט, אז עס איז פערהאן נאר איין אויסוועג זיך בעפרייען פון קריזיס און פון דריקענדע קייטען פון יאנג־פלאן און דאס איז דער שטורץ פון דער קא־פיטאליסטישער אויסנוצונג. די צושטערונג פון דער פאשיסטישער דיקטאטור פון פינאנץ־קאפיטאל און די שאפונג פון אן ארבייטער און פויערים־מלוכה און א פרייעם סאציאליסטישען דייטשלאנד. דער פראלעטאריאט וועט די דיקטאטור פון ארטיקעל 48 פערטרייבען צום טייוועל און אלע אימפעריא־ליסטישע שטייער־פערפליכטונגען מבטל מאכען.

הוגא סטינעס בעפרייט

בערלין, 19 (אטאג) נעכטען איז אין בער־לינער געריכט בעפרייט געווארען פון דער שולד אין בעגעהן שווינדלערייען הוגא סטינעס.

די שולדיגע אין דער ליבעקער קינדער־טראגעדיע

זענען אבגעשטעלט אין זייער טעטיגקייט

ליבעק, 19 (אטאג) די דאקטוירים, וואס זענען שולדיג אין דער טראגעדיע אין ליבעקער קינדער שפיטאל צוליב דעם נישט ריכטיגען אנווענ־דען פון פראפ. קאלמעט. אנטיטובערקולאז פרעפ־פאראט, זענען אפגעשטעלט געווארען אין זייער טעטיגקייט.

קופאן 12

דריטע סעריע

פון גרויסען פרעמיען־קאנקורס

פון „נייעם פאלקסבלאט“

כדי זיך צו בעטייליגען אין דער 3. סעריע פון פרעמיען־קאנקורס, איז גענוג צו צושטעלען בלויז 20 קופאנען

שנייד אויס דעם קופאן!

וואלקענברוכן איבער בערלין און וויען

איבער 100 מאל אלארמירט די פייערלעשער אין בערלין

44 שרפות אין וויען

בערלין, 19 (ספ. טעל.) אין דער פערגאנגע־נער נאכט איז איבער בערלין ארודר א געוואלדיגער שטורם, וואס האט אנגעמאכט א אונגעהייערען שאדען. אין א קורצע צייט זענען די פייערלעשער אלארמירט געווארען איבער 100 מאל אין פאלען וואו מען האט געמוזט בעזייטיגען דאס וואסער. זייט 1848 איז אין בערלין נישט געווען אזא פערפליצונג.

א הויז־איינגעטימער איז דערטרונקען געווארען אין קעלער בעת ער האט געוואלט אנצונדען דאס עלעקט־רישע ליכט.

וויען, 19 (ספ. טעל.) איבער וויען האט געבו־שעוועט א שטורם, פערבונדען מיט א וואלקען־ברוך, וואס האט אנגעמאכט א ריזיגען שאדען.

צוליב דעם שטורם זענען אין דער שטאט נאָ־טירט געווארען 44 פאלען פון שרפות.

אוועקגעפיהרט דעם וויצע־פרעזידענט

פון פינלענדישען פארלאמענט

העלזינגפארס, 19 (אטאג) דער סאציאל־דעמאקראטישער בירגערמייסטער פון טאמערפארס האקילא, איז פרייטאג אין אוועגד אוועקגעפיהרט געווארען און אנאויטא פון אומבעקאנטע מער־דאנען.

האקילא איז געווען וויצע־פארזיצער פון פינ־לענדישען פארלאמענט. ווי מען איז זיך משער, האבען איהם אוועקגעפיהרט די לאפאוצעס.

קאפענהאגען, 19 (אטא (). דער סאציאל־דעמאקראטישער וויצע־פארזיצער פון פינלענדי־שען פארלאמענט, וועלכען די לאפאוצעס האבען פרייטאג אוועקגעפיהרט, איז שבת צוריקגעקומען. די לאפאוצעס האבען איהם א גאנצע נאכט גע־פיהרט אין אנאויטא איבער פינלאנד.

ווי טעלעגראפירט ווייטער איז אויף דער פינלאנ־דיש־שוועדישער גרענעץ ארעסטירט געווארען דער רעדאקטאר פון דער קאמוניסטישער צייטונג אין העלסינגפארס, בעת ער האט געוואלט אנטלויפען פון פינלאנד. ער ווערט אנגעקלאגט אין מלוכה־פערראט.

אויפפאדערונג.

מיר בעטען די אלע פערזאנען, וועלכע קומט געלד ביי ראובן קאפעלושניק און איידעם אברהם לעווקאוויטש, שענקעוויטשא 52, אויב זיי ווילען ראטעווען זייער געלד, זאלען זיי אונבעדינגט קומען היינט, זונטאג, 6 א זייגער אוועגד, צו ראזענבוים. גלובנא 41, פראנט, 1־טער שטאק, כדי אנצונעהמען די געהעריגע שריט דורכאויס אפצווארפען די דזשערזשאווע, וואס ער האט אנגעשריבען אויף דער טאכטער.

א גרופע בעלי־חובות.

Z okazji zaręczyn kuzynki naszej

p. SALI LĄGRZYCKIEJ

z p. MAKSEM WAJSBERGIEM

życzymy wiele szczęścia na nowej drodze życia.

Bronia i Motek Kraushorn

צו די תנאים פון אונזער ליבע קוזינקע

פרל. סאלא לאגזשיצקא

מיט ה׳ מענדעל ווייסבערג

ווינשען מיר א גליקליכע צוקונפט.

יחיאל זילבערשטיין און פרוי

משה גייסט און פ״וי

Z intencji zaręczyn współpracowniczki

p. SALI LAGRZYCKIEJ

z p. MAKSEM WAJSBERGIEM

życzę wiele szczęścia i różowej przyszłości.

Mania Boguchwałówna

צו דער פערלאבונג פון אונזער ליבע שוועסטער

פרל. סאלא לאגזשיצקא

מיט ה׳ מאקס ווייסבערג

ווינשען מיר א הערצליכען מזל טוב און א גליקליכע צוקונפט.

יעקב און מאטעס לאגזשיצקי

טיף ערשיטערט האט אונז די טרויעריגע מעלדונג איבער׳ן טויט פון אונזער חשוב׳ן און גייסט־פערגעסענעם קווין

נ״ע יוסף ב״ר שלמה ארי׳ יאשונסקי

און מיר שליסען זיך אן צום אלגעמיינעם טרויער פון אלע יאשונסקי׳ס און מיר דריקען אויס אונזער טיפסטען ביילייד, די אין טיפען טרויער הינטערבליבענע פרוי און קינדער, אויך זיינע ברידער איגנאץ און פיליפ.

זייט געטרייסט!

המקום ינחם את משפחתו המתאבלת בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

משה יאשונסקי און פאמיליע.

טשענסטאכא, כ״ב תמוז, דעם 18 יולי 1930.

שטאטיש טעאטער

ציגעל־גאס 63.

אנפ. מ. מזאה.

יאר XV.

גאסטראלן פון דער ווילנער טרופע

היינט, זונטיק, דעם 20־טן יולי, צום צווייטן מאל

„די תאוה“

פון יודזשען אניעל

מארגען, מאנטאג

„טאג און נאכט“

פון ש. אנ־סקי.

צענטראלער קליינהענדלער־פעראיין פאמארסקא 15

מיר מאכען בעקאנט אלע אונזערע מיטגלידער, אז היינט, זונטאג, דעם 20 יולי, 5 נאכמ. קומט פאר אין לאקאל פון „נותן לחם“ סאלנא 14

אן אויסערגעוועהנליכע פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג־ארדנונג: 1) וואהלען פון א פארזיצענדען; 2) וואהלען פון א פערוואלטונג; 3) בעשטעטיגען די נייע אנגענומענע מיטגלידער; 4) פערשידענעס.

די קאמיסיע.

Dr. ADAM GROSGLIK

Al. Kościuszki 27

tel. 51-78

הויט און מענערישע קראנקהייטען, רענטגען און ליכט־בעהאנדלונג, נעמט אן פון 4—7 אוונט

הערבערט סעמועל

וויצע-קעניג פון אינדיען

לאנדאן, 19 (טעלעגראפיש דורך יט"א). „דייל העראלד" טיילט מיט, אז אינגיכען זאל דער וויצע-קעניג פון אינדיען לארד ערווינג רעזיגנירען. אויף זיין ארט זאל בעשטימט ווערען הערבערט סעמועל.

געפינען באמבעס ביי אראבער

ירושלים, 19 (יט"א טעלעגראפיש). דא זענען ארעסטירט געווארען עטליכע אראבער, ביי וועלכע מ'האט געפונען 2 באמבעס.

סאוויעטישע קניות אין איבער-שלעזיען

250 טויזענד טאן אייזען פאר 2 מיליאן פונט שטערלינג

קאטאוויץ, 19 (ספ. טעל.) די אונטערהאנדלונגען צווישען דער סאוויעטישער האנדעלס-פארשטעהערשאפט און דעם אינדוסטריעלער-פעראיינ זענען פארענדיגט געווארען.

די סאוויעטען האבען געקויפט אין איבער-שלעזיען 250 טויזענד טאן אייזען אויף א סומע פון 2 מיליאן פונט שטערלינג.

קאטאסטראפע אין א צירק

פרייבורג, 19 (אטאז) אין דעם צירק סאראסיני איז פארגעקומען א שווערע קאטאסטראפע, א טרעפ, וואס איז געווען איבערלאסטעט האט זיך איינגעבראכען און 20 פערזאן פון פובליקום זענען אראפגעפאלען אין א טיפעניש פון 20 מעטער. 10 פערזאן האבען זיך צובראכען הענד און פיס און מען האט זיי געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל.

מארש. פילסודסקי פאהרט אויף אורלויב קיין אויסלאנד

פערשידענע קאמענטארען צו די ענדערונגען אין קריגס-מיניסטעריום

וארשא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין צוזאמענהאנג מיט דער נאמינאציע פון גענעראל קאנאזשעווסקי אלס לייטער פון קריגס-מיניסטעריום, שמועסט מען, אז מארשאל פילסודסקי וועט דעם אורלויב פערבריינגען אין אויסלאנד.

ה"ינט איז שוין אין טאג-בעפעהל פערעפענטליכט געווארען דער טעקסט פון דער נאמינאציע פון גענעראל קאנאזשעווסקי.

אין די סאנאציע קרייזען פערשווייגט מען דעם גאנצען ענין און מען פרובט אהם צו באגאטעליזירען. די סאנאציע פרעסע זאגט זיך ווענען דעם פאקט גארנישט ארויס. זי האט אפילו נישט פערעפענטליכט דעם קאמוניקאט פון דער „איסקרא", וועלכע עס גיט ארויס די פאלקאווניקעס גרופע. אין דעם קאמוניקאט ווערט ערקלערט, אז דיזע נאמינאציע פון גענעראל קאנאזשעווסקי האט נישט קיין שום פאליטישע בעדייטונג.

דאגעגען די אפאזיציע האלט זיך ווייטער איינען פעסט, אז דאס אבטרעטען פון לייטונג פון קריגס-מיניסטעריום איז עפעס א וויכטיג פאליטיש געשעהעניש, אז דער אורלויב פון מארשאל פילסודסקי וועט זיך פערציהען אויף איניגע חדשים און ווי עס שרייבט דער נעכטיגער „ראבאטניק", „וועט מען זיך נאר נישט וואונדערען איב מארשאל פילסודסקי וועט צוליב זיין געזונד-צושטאנד אינגאנצען אפטרעטען פון דער רעגירונג".

שטייער-עקזעקוציעס ווערען אדורכגעפיהרט אהן ריקזיכט

אלארמירענדע ידיעות פון יודישע סוחרים

ווארשא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) צוליב די פערשטארקטע שטייער-עקזעקוציעס, וואס ווערען איצט אדורכגעפיהרט אין גאנץ פוילען, קומען אן אלארמירענדע ידיעות פון א סך שטעט פון יודישע סוחרים, וועלכע בעקלאגען זיך, אז די עקזעקוציעס רואינירען זיי. די שטייער-עקזעקוציעס ווערען איבעראל אדורכגעפירט אהן שום ריקזיכט.

כינעזישע רעגירונג פערפיהרט א פראצעס געגען איטאליען

פאר צושטעלען באמבעס דעם גענעראל יען

שאנכיי, 19 (אטאז) די כינעזישע רעגירונג האט פערפיהרט א פראצעס געגען דער ליפערונג פון איטאליענישע באמבעס צו דעם גענעראל יען. די נאנקינער רעגירונג איז אין דער מיינונג, אז דאס צושטעלען באמבעס מצד איטאליען איז פולשטענדיג אומגעזעצליך און צוליב דעם ווערט נאר פערשלעפט דער בירגער-קריג.

די רעגירונג וועט אננעהמען מיטלען, אז עס זאל אבגעשטעלט ווערען דער עקספארט פון געוועהר קיין כינא.

אראבישע אונטערנעמער פערפליכטען זיך

נישט צו בעשעפטיגען קיין „פרעמדע" ארבייטער

ירושלים, (יט"א) דא האט זיך געגרינדעט א פערבאנד פון אראבישע בוי-אונטערנעהמער, וואס האבען זיך פערפליכטעט נישט צו בעשעפטיגען ביי זייערע אונטערנעמונגען קיין „פרעמדע" ארבייטער.

דער אראבישער ארבייטער-פערבאנד האט איבערגעגעבען דעם גענעראל-סעקרעטאר פון דער ארץ ישראל-רעגירונג, דעם דעפארטאמענט פאר עפענטליכע ארבייטען און דעם ירושלים'ער דיסטריקט קאמיסאר א מעמאריאל, אין וועלכען עס ווערט אנגעוויזען, אז צווישען די אראבישע ארבייטער הערשט א בעדייטענדע ארבייטסלאזיגקייט. דער פערבאנד פאדערט רעגירונגס-שטיצע פאר די ארבייטסלאזע.

שרעקליכער טייפון אין יאפאן

הונדערטער דערהרגעטע.—אגאנצער אינזעל צושטערט

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.) לויט ידיעות פון טאקיא האט איבער דער אינזעל קיושיו געבושעוועט א טייפון, וואס האט אנגעמאכט שרעקליכע פערוויסטונגען. אלע פערבינדונגען מיט דער אינזעל זענען איבערגעריסען געווארען. דער גובערנאטאר פון נאגאסאקי האט איבערגעשיקט דער רעגירונג די ערשטע ידיעות דורכ'ן ראדיא. אין פארט נאגאסאקי זענען איניגע שיפען דערטרונקען געווארען. א רייה רעגירונגס- און פריוואטע בנינים זענען צושטערט געווארען. א דערפעל נעבען נאגאסאקי איז אפגעמעקט געווארען פון דער ערד. דער טייפון האט זיך גערוקט אין דער ריכטונג צו קאריעא.

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.) וועגען דעם טייפון אין יאפאן מעלדעט מען נאך פאלגענדע פרטים:

אין א סך שטעט פון דרום-מערב יאפאן זענען הונדערטער הייזער איינגעפאלען. פון איין שטאט מעלדעט מען, אז דארט איז איינגעפאלען א האנגעלס-האלע. 130 פערזאן זענען דערהרג'עט געווארען. דער טייפון האט אויך געבושעוועט אויף די יאפאנישע וואסערן, צוליב דעם, האט מען מורא אז א שיף, אויף וועלכער עס האבען זיך געפונען 90 פאסאזשירען איז אונטערגעגאנגען.

טאקיא, 19 (אטאז). פון דעם געביט, אין וועלכען עס האט געבושעוועט דער טייפון קומען נאר אן פערצווייפעלטע ידיעות. די צאהל דער דערהרגעטע זאל זיין זעהר גרויס, נאר פון איין דארף אין דרום-קאריעא ווערט געמעלדעט וועגען 300 דערהרגעטע. דער היזק, וואס דער טייפון האט אנגעמאכט לאזט זיך נאך נישט אפשאצען.

הינדענבורג בערייזט דאס רהיינלאנד

בערלין, 19 (ספ. טער.) פרעזידענט הינדענבורג איז נעכטען ארויסגעפאהרען קיין איבער-רהיין, וואו ער וועט פייערליך בערייזען די צוריקקאנירטע געביטען.

ליטווינאוו אין קארלסבאד

ריגא, 19 (ספ. טעל.) דער קאמיסאר פאר אויסערליכע ענינים ליטווינאוו איז ארויסגעפאהרען קיין קארלסבאד בכדי אדורכצופיהרען קור-צייט. פאר ליטווינאוו'ן האט מען רעזערווירט א אפארטאמענט אין א לוקסוסאווען האטעל.

ענטדעקט א ריזיגען אלקאהאל-שמוגל-סינדיקאט אין אמעריקא

ניו-יארק, 19 (א.ט.א.) אין א פלעגאנטער ווילע אין לאנג איילענד האט מען ענטדעקט א ריזיגען אלקאהאל-שמוגעל-סינדיקאט. צאהלרייכע פערזאנען זענען ארעסטירט געווארען. דער סינדיקאט האט געהאט 4 אייגענע ראדיא-סטאציעס מיט וועלכע זיי האבען איבערגעגעבען אנווייזונגען די שיפען פון סינדיקאט, וואס האבען געפיהרט אלקאהאל.

דער א"י-בעריכט פון דער מאנדאט-קאמיסיע אלס „וויס-בוך"

לאנדאן, (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט האט דער געוו. קאלאניעס-מיניסטער אין פאלדוויך-קאבינעט, דעפ. עמערי אנגעפרעגט ביי דער רעגירונג, צי דער בעריכט פון דער מאנדאט-קאמיסיע וועגען א"י וועט נישט פערעפענטליכט ווערען אין „וויים-בוך".

פרעמיער מאקדאנאלד האט דערויף ערקלערט, אז דער רעדמאנדאטער בעריכט איז א געהיימער דאקומענט, וואס ווערט פארגעלייגט דעם פעלקער-בונד-ראט דורך דער מאנדאט-קאמיסיע, וועלכע איז בלויז א בעראטענדע קערפערשאפט. די רעגירונג קען דעריבער נישט פערעפענטליכען דעם בעריכט איידער דאס וועט נישט געטאן ווערען דורך דעם פעלקער-בונד-ראט. דאס וועט אבער נישט געשעהען פריהער, ווי ערשט נאך דער סעפטעמבער-סעסיע פון ראט.

קאוועדאס משפחה וועט זיך ווענדען צום מלוכה-פרעזידענט

וועגען בעגנעדיגען סאוועדאן

ווילנא, 19 (טעלעפאניש). די רוסישע צייטונג „נאשא וושיזן" איז מודיע, אז קאוועדאס משפחה האט בדעה אין דער נאהענטסטער צייט זיך צו ווענדען צום מלוכה-פרעזידענט וועגען בעגנאדיגען קאוועדען און בעפרייען אהם פון תפיסה.

אויב די בקשה וועט דערפילט ווערען, וועט קאוועדא תיכף אפפאהרען קיין פראנקרייך, וואו עס האבען זיך שוין מיט א יאהר צוריק בעזעצט זיינע שוועסטערן.

ווי בעוואוסט, איז קאוועדא פערמשפט געווארען אויף תפיסה פאר ערמארדען דעם סאוויעטישען פארשטעהער אין ווארשא וואיקאוו.

„מיט א קאנסטיטוציע איז קעשענע"

ירושלים, (יט"א) די אראבישע צייטונג „מעראאט על שארק" וויס מיטצוטיילען, אז דער הויך-קאמיסאר סער דושאן טשענסעלאר וועט צוריקקומען פון זיין אורלויב „מיט א קאנסטיטוציע אין קעשענע". דאגעגען מיינט א צווייטע אראבישע צייטונג „על מאקאטאם", אז סער טשענסעלאר וועט זיך שוין בכלל נישט אומקעהרען קיין א"י.

די נייע פרעמיערע ביי די „ווילנער"

אין לאדזער שטאטישען טעאטער

די פארשטעלונגען פון די „ווילנער" אין שטאטישען טעאטער ציהען וואס ווייטער אלץ מעהר צו די בריימסטע קרייזען פון דער לאדזער יודישער מאסע. יעדע נייע פרעמיערע איז א יום-טוב פאר אלע ליבהאבער פון אמת'ער טעאטער-קונסט. אויך די נעכטיגע פרעמיערע זי „תאוה" וועלכע האט צוגעצויגען א גרויסען עולם פון אינטעליגענץ און פרעסע-פארשטעהער איז ארויס מיט אויסערגעוועהנליכען ערפאלג.

די „ווילנער" האבען ווי זייער שטייגער איז אויפגעפיהרט די פיעסע מיט דער געהעריגער פרעציזקייט און ארטיסטישער איבערגעבענהייט. זייער שפילען האט ארויסגערופען ביי אלעמען גרויס בייפאל. היינט אוונט ווערט ווידער געגעבען די „תאוה", מארגען אנ-סקי'ס „טאג און נאכט".

Dr. med. FELDMAN

אקושער און פרויען-ארצט

Rzgowska 5, tel. 191-08

נעהמט אן פון 3–5 נאכמיטאג און אין דער לעטשניצע Piotrkowska 62 פון 7.30-5.30 נאכמ.

ŹRÓDŁO

dodatków krawieckich

5 OGRODOWA 5

עמפפעהלט

צו די ביליגסטע פרייזען זעמטליכע שניידער-צודאטען

פון די בעסטע סארטען ווי:

אלפאגא ערמל-פוטער

וויקטאריא וולאשאנכע

בעק טאשען

קלאט שטייפע ליווענט

בעמערקונג: געדענקט די אדרעס אגראדאווא 5

HELENÓW

לויט דער בעמיהונג פון קרייז-ראט פון דער צענטראלער ארגאניזאציע פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען

פון אינטעלעקטועלע אנגעשטעלטע און זשורנאליסטען-סינדיקאט

קומט פאר הייבט, זונטאג, דעם 20 יולי

פאלס פון אונגינסטיגען וועטער ד. 27 יולי

א זומער-רעדוטע

מיט א זעהר פערשידענארטיגען פראגראם

צווישען אנדערע: פאנטאן-לאטעריע (יעדער לאס געווינט) / קאנקורס מיט פריזען פאר'ן שענסטען קליידל / טאנץ / סאלא-אויפטריטען פון ארטיסטען / קינסטליך פייער / און א סך, א סך איבעראשונגען / ארקעסטער און מוזיק. אויפטריטען אונטער דער לייט. פון Teodor Ryder / קומט אלע!

HELENÓW

HELENOW

HELENÓW

לאדז, 20 יולי 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 20 יולי 1930

קוזיסטען בושעווען אונגעשטערט

אונאויפהערליכע אנפאלען און אונטערצינדונגען. — כוליגאנעס ווערען בעפרייט. — מען לאזט נישט אינפארמירען אויסלאנד וועגען די געשעהענישען

טשערנאוויץ. (י. ט. א.) דאס הינע „מארגענבלאט" מעלדעט, אז אין דעם קור-ארט סאלקע און אין קא-מינעשט, צפון-בוקאווינע זענען פארגעקומען שווערע אנטיסעמיטישע עקסצעסען. אין סאלקע האבען די כו-ליגאנעס פערבערענט עטליכע יודישע הייזער, אין קא-מינעשט, זענען פיל יודישע געשעפטען און הייזער צוראבירט געווארען, עטליכע יודען זענען שווער פער-וואונדעט געווארען. די פאליציי האט באלד נאך דעם דערשיינען פון דעם נומער פון „מארגענבלאט" קאנ-פיסקירט די גאנצע אויפלאגע.

טשערנאוויץ. (י. ט. א.) אין סוטשאווא, בוקא-ווינא איז פארגעקומען דער ערשטער פראצעס גע-גען פינף קוזיסטען, וואס זענען אריסטירט געווארען בעת די עקסצעסען פון 10-טען יולי ה. י. דאס געריכט האט בעפרייט אלע בעשולדיגטע. דער אורטייל האט ארויסגערופען א שווערען רושם צווישען דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע האט גרונד צו גלייבען, אז די שטעלונג פון געריכט צו די פאגראם-העלדען וועט בלויז צוגעבען נאך מעהר מוט די קוזיסטען, פארטיי-זעצען זייער צושטערונגס-ארבייט.

בוקארעשט. (י.ט. א.) די גאנצע רומענישע פרע-סע פערנעהמט זיך מיט דער לעצטער כוואליע כולי-גאנישע אנפאלען אויף יודען אין בוקאווינא.

די אנטי-רעגירונגס-פרעסע („אדעווערול", „דופ-טא" א. אנד.) דערמאנט דער רעגירונג די שווערע פאלגען פון די געשעהענישען אין יאהר טויזענד ניינהונדערט זיבעצן, וועלכע האבען געקאסט טייכען פויערישע בלוט. עס איז שוין די העכסטע צייט, שרייבען די צייטונגען, אז די רעגירונג זאל אונטערנעהמען ערנסטע מיטלען, כדי אפצושטעלען דעם קוזיסטישען דארבו-גייסט וואס בא-שעדיגט אויבער יודישע שטעטלעך.

ווארשא. (י. ט. א.) דעם ווארשאווער ביורא פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור ווערט מיטגע-טיילט, אז דעפעשען פון די י. ט. א.-קארעספאנדענ-טען אין רומעניען וועגען די לעצטע געשעהענישען ווערען דורך די טעלעגראפען-אמטען פערהאלטען.

י. ט. א. האט דעריבער נאך מיט עטליכע טעג צוריק בעאויפטראגט איהר ווינער קארעספאנדענט צו זאמ-לען ידיעות וועגען פערלויף פון די געשעהענישען אין רומעניען.

בוקארעשט. (י. ט. א.) עס איז פארגעקומען א בעראטונג אונטער'ן פארזיץ פון א אינערן-מיניסטער וואידא-וואעוואד מיט דער בעטייליגונג פון הויכע אינערן-מיניסטער אנגעלעסקו, גענעראל סעקרעטאר פון דער רעגירונג קעדרע און דעם קאמענדאנט פון דער זשאנדארמעריע גענ. ניקאליאנו. עס זענען ארומגע-רעדט געווארען די מיטלען, וואס דארפען אנגענומען ווערען, כדי צו בעקעמפען די זיך אלץ מעהר פער-שפרייטענדע פאגראם-כוואליע אין בוקאווינע. אויף דער בעראטונג זענען אויסגעארבייט געווארען א ריידע אינס-טרוקציעס פאר דער אדמיניסטראציע, גערייכטליכער און מיליטערישער מאכט, וועלכע דארפען ענג צוזא-מענארבייטען ביים אונטערדריקען יעטוועדער נייעם פרוו פון ארויסרופען אונרוהען. דער גענעראל-סעקרעטאר פון דער רעגירונג קעדרע איז אפגעפאהרען קיין סוטשאווא, כדי פערזענליך צו איבערוואכען די דורכ-פיהרונג פון די רעגירונגס-פעראדנונגען ביים צוריק-שטעלען די ארדנונג.

טשערנאוויץ. (י. ט. א.) דא האט זיך געבילדעט א הילפס-קאמיטעט פאר די נשרפים פון באשא. בראש פון קאמיטעט שטעהט די קעניגין-מוטער מאריא. דער קאמיטעט האט ארויסגעגעבען אנאויפרוף צו דער בעפעלקערונג. אויך דער רב-הכולל פון בוקארעשט הגה. ד"ר נעמיראווער האט ארויסגעגעבען אנאויפרוף צו העלפען די באשא-נשרפים.

טשערנאוויץ. (י. ט. א.) דא איז פארגעקומען א גרויסע יודישע פראטעסט-פערזאמלונג געגען די אנטיסעמיטישע געשעהענישען אין בוקאווינע. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען סנ. ד"ר מאיר עבנער, ד"ר מארקוס קרעמער, ד"ר מאקס דיאמאנד, מארק ני-גער א. אנד. עס איז אנגענומען געווארען א שארפע פראטעסט-רעזאלוציע געגען די אנטיסעמיטישע אויס-שרייטונגען, געגען דער קאפער אקטיוויטעט פון דער מאכט, געגען דער שוואכער האלטונג פון דער רעגירונג לגבי דער פערברעכערישער קוזיסטישער אגיטאציע, די אויך געגען דער טאקטיק פון די צענטראלע מאכט-ארגאנען צו פערטושען די געשעהענישען.

שארפע קריטיק פון דער סאוויעטישער ווירטשאפט

אויף דעם 16-טען פארטיי-קאנגרעס

אויף דעם אקארשט פערענדיגטען פארטיי-קאנגרעס פון דער קאמוניסטישער פארטיי איז דער פארשטעהער פון דער ארבייטער-פויערישער אינ-ספעקציע ארדזשאניקידזע ארויסגעטרעטען מיט א לאנגער רעדע, פון וועלכער מיר גיבען (לויט'ן „עמעס") פאלגענדע אויסצוגען:

די אויספארשונג און דערלעדיגונג פון דער שווארצער מעטאלורגיע האט מיט דער גאנצער קלארקייט בעוויזען, אז קיין ערנסטע דורכגעטראכטע און דורכגעארבייטען פינפיאהריגען פלאן פון דער מעטאלורגיע האבען מיר נישט. דער געוועזענער פינפיאהריגער פלאן פון'ם העכסטען ראט פאר פאלקסווירטשאפט פאר דרומשטאל האט געליטען אויף א ריהע גרעסערע רעפעקטען.

די קאפיטאלע בויאונג האט זיך געפיהרט ביז גאר נישט ראציאנעל. מען האט זי געווארפען איבער מעהר א ברייטען פראגט און געבויט זעהר לאנג און טייער. סאוו געגענג אנגעזעהען, אז דער דאמבע-אוויזען נומער 4 פונ'ם זאוואד אויף מאמקים נאר-מען האט זיך אנגעהויבען בויען אין יאהר 1926 און זיך פערענדיגט אין סעפטעמבער 1929. אט ווי מיר קענען בויען: איין דאמבע-אויווען האט זיך געבויט 3 יאהר. דער אלגעמיינער רעמאנט פון דאמבע-אויווענס האט געדויערט פון 3 ביז 6 חדשים. אנשטאט די נארמאלע 1—2 חדשים.

פיל ערגער איז געווען אויף אוראל. ניטש גע-קוקט אויף די בעדייטענדיגע אינוועסטיציעס און דער אוראלער מעטאלורגיע אויף א סומע פון 147 מיליאן רובל, זענען די פער'מלחמה'דיגע נארמעס דא נאך נישט דערגרייכט געווארען און די ארבייט האט זיך געפיהרט אויפ'ן אלטען אופן. די לאפעטע און די האק זענען דא די הערשער. כמעט קיינע סימנים אז מעכאניזאציע. עס זענען נישט דורכגע-ארבייט און נישט אונטערזוכט די ארץ-רעזערווען. עס איז נישטא קיין פלאן פון רעקאנסטרוקציע. דער העכסטאר'טיגער טשוגה, וואס ווערט בעקומען אויף האלץ-קוהלען, ווערט געמאטערט אויף דאך אייזען, באלקענס, שוועלער א. א. וו.

דער מיטגליד פון דער צק"ק ה' גרעוויטש, האט געשילדערט אזא לאגע, אז בלויז דער נאהענ-ושריסקער זאוואד פערברענט אין איין טאג 7 מיי-זענד קובאמעטער האלץ, ד. ה., אז ווען מען זאל אויסלייגען דאס דאזיגע האלץ אין איין ריהה, וועט זיך ביי אונז בעקומען א וואנד פון 1 מעטער די ברייט, 7 מעטער די הויך און קילאמעטער די לענג. דאס איז אין איין טאג. און ביי אזעלכע בערינגונגען ווערט געווענדעט נישטיגע אויפמערקזאמקייט דעם איבערגאנג אויף מינעראלער הייצונג.

ווי שלעכט די דאזיגע ארבייט איז דארט דורכ-געפיהרט געווארען, זעהט מען פון אט דעם בריף פון א דייטשען ספעציאליסט, וואס ארבייט ביי אונז, אט וואס ער שרייבט:

„מיין ערשטע ארבייט, קומענדיג קיין סווערד-לאווסק, איז געווען קריגען א קוהלען-פראבע פאר'ן פראפעסאר פראנק. ער האט מיר זעהר געבעטען וועגען דעם צו וארטען, ווייל איהם איז געזאגט גע-ווארען, אז דאס איז זעהר אייליג און וויכטיג פאר'ן פינפיאהריגען פלאן. דעריבער זענען דעם 14-טען אקטאבער געשיקט געווארען פראבעס פון מאסלאווסקער קוהלען פון נאזשארינסק קיין מאסקווע און עטליכע וואכען ארום זענען געשיקט געווארען פראבעס קיזילאווסקער קוהלען און טשעליאבינסקער.

„ערעס מאל האב איך מיטגעטיילט דעם פראפעסאר פראנק די פרטים וועגען דעם סארט קוה-לען. ווען איך בין געווען אין נאזשארינסק סוף דעצעמבער 1929, האב איך זיך דערוואוסט, אז די פראבעס קוהלען זענען נאך נישט אפגעשיקט נאך ווארען קיין דייטשלאנד, נאר זיי ליגען אין מאסקווע, און דער דאקטאר פראנק האט מיר געשריבען, אז ער האט קיין פראבעס נישט בעקומען. פאר אזא לאנגער צייט, בעווונדערט ווען זיי ליגען אין נישט קיין פאסיגן ארט, ווערען די קוהלען קאליע".

מיט איין ווארט, דא, ביים העכסטען ראט פאר פאלקס-ווירטשאפט, איז נישט געווען קיין גר-טער און נישט קיין שלעכטער פינפיאהר-פלאן. די גאנצע פראבלעמס סיי פון „גרויס-אוראל", סיי פון רעקאנסטרוקציע איז ארויפגעווארפען געווארען אויף די פלייצעס פון די ארטיגע ארגאניזאציעס, וועלכע זענען, פערשטעהט זיך, נישט געווען בכוח זי אויפצוהויבען אינגאנצען.

שיף-בויאונג

די צווייטע פראגע, מיט וועלכער מיר האבען זיך פערנומען, איז שיפבויאונג. עס איז איבעריג צו דערצעהלען אייך, וואס פאר א קאלאסאלע בע-דייטונג עס האט פאר אונז די דאזיגע פראגע. האנ-דעלס-שיפען, אונזער האנדעלס-פלאט איז ביז היינ-טיגען טאג שרעקליך קליין. דער האנדעלס-פלאט פון פסס"ר בעטרעפט 1,7 פראצענט לגבי דעם ענגלישען פלאט און 0,6 פראצ. פונ'ם וועלט-טאנאזש. אין יאהר 1928 האבען אונזערע עקספארט און אימפארט-טראנספארטירונגען בעטראפען 10 מיליאן טאן, פון זיי איז אונזער דער'פאהן פון פסר"ה איבערגעפיהרט געווארען 937 טויזענד טאן אדער 9,3 פראצ. מיר האבען בעצאהלט די בעזיצער פון אויסלענדישע שיפען אין דער נאוויגאציע פונ'ם יאהר 1928, 100 מיליאן רובל, אין יאהר 1929 — 120 מיליאן רובל. אין 1930 (ערשטע העלפט) — 75 מיליאן רובל און פארן גאנצען 1930 יאהר וועט געוויס אויסקומען צו בעצאהלען נישט ווייני-גער ווי 200 מיליאן רובל וואלוטע.

אין די ווייטערדיגע יאהרען, אין צוזאמענהאנג מיט'ן וואוקס פון אונזערע אימפארט- און עקספארט-אפעראציעס, וועט די דאזיגע סומע אלץ מעהר און מעהר וואקסען צוליב דער נישטיגקייט פון אונזער טאנאזש ביים היינטיגען טאג. דערפון איז קלאר, ווי גרויס עס איז די בעדייטונג פון פארסירטען בויען אונזער האנדעלס-פלאט. עס איז קלאר, אז עס דאר-פען אויסגענוצט ווערען, אלע מעגליכקייטען פון אונזערע זאוואדען: ביים רעטאלען שטארען די שיפ-בויערשע זאוואדען איז בעשיימפערליך קלאר געווא-רען, וואס פאר א קאלאסאלע מעגליכקייטען מיר האבען דא און ווי שרעקליך די דאזיגע זאך איז ביי אונז ארגאניזירט. די ארבייט אויף די זאוואדען איז דא געגאנגען מיט עפעס א פערברעכערישער לאנג-זאמקייט.

(המשך יבוא)

דר. וואציעך דזיאדאש

דער נייער שעה פון קאבינעט פון מיניסטארען-ראט

אויב ס'איז אמת

אויב ס'זענען אמת די קלאנגען, אז מאר-שאל פיל-סודסקי וויל זיך צוריקציהען פון פאליטיק, איבערלא-זענדיג ביי זיך בלויז דעם אנפיהר מיט דער ארמעע, וואלט עס בעדייט א נאטירליכער ווייטערדיגער עטאפ אין דער ענטוויקלונג פון דער אקציע, וואס האט זיך אנגעהויבען אין מאי 1926.

אין יענער דאטע איז געלייגט געווארען דער גרונט-שטיין פאר דער ארגאניזירונג פון א גרופע, וואס פערטיידיגט נישט די אינטערעסען פון א וועלכען ס'איז שיכט אדער קלאס, נאר זוכט צו געפינען דעם דע-מאקראטישען סינטעז פון פערשידענע גרופע-אינטער-רעסען לטובת דער מלוכה.

דער אידעאלער דעמאקראטיזם, ווי בעקאנט, איז איצט כמעט אין אלע לענדער פון דער וועלט צו-שמעטערט געווארען דורך די צוויי מעכטיגע פעל-זענס, צווישען וועלכע ער געפינט זיך: דער גרויס-קאפיטאל פון איין זייט און דער פראלעטאריאט פון דער אנדערער.

דעריבער האט מען געמוזט אנקומען צו דער הילף פון בלוט און פייער, צו שאפען פאר איהם באדען און אטמאספערע אין לאנד.

דער דאזיגער אידעאלער דעמאקראטיזם האט גע-מוזט אויסשטעהן א ביטערען קאמף מיט די פראק-טישע דעמאקראטישע פארמען, וואס האבען שוין גע-האט פערכאפט אלע פאזיציעס, ער האט געמוזט זיך בעקליידען אין א דיקטאטארישען לבוש, ביז ער האט איינגעקעמפט פאר זיך א פאזיציע.

און בעגעגענדיג זיך מיט דער ווירקליכקייט, האט ער געמוזט זיין אידעאליזם צווואסערען אין פאסטולא-טען פון וואכענדיגען לעבען; ביי איהם אליין האבען זיך געבילדעט רעכטע און לינקע טיילען, וואס האבען געצויגען צו דעם אדער יענעם שיכט אין פאלק. אבער אליץ איז דאך געבליבען בעהייטעט מיט'ן אזוי גערופענעם מלוכה'ישען גייסט, וואס האט געשטראבט פונ'ם שאפער און אינספיראטאר פון דער סאנאציע.

אבער פונקט ווי א נשמה קען נישט לעבען אהן א גוף, אזוי קען דער גייסט נישט הערשען אין לאנד אהן בעהעפטונג מיט'ן לעבעדיגען קערפער. דער אידעאל פון דעמאקראטיזם, וואס פאדערט קאמפראמיסען, קען אליין אויך נישט זיין עקסטרעם און זיינע פארערונגען מוזן גיין אויף קאמפראמיסען מיט זיינע געגנערס. אנ-דערש קען ער נישט קומען צו דער מאכט.

און דער מארשאל פילסודסקי איז א פנים נישט קיין מענש פון קאמפראמיסען. ער איז געווען דער מדקדק פונ'ם אידעאל בזין שוועל פון דער ווירקליכ-קייט. דא, וואו עס געהט דער פארלאמענטארישער האנדעל-וואנדעל, איז פאר איהם קיין ארט נישטא.

די סאנאציע איז איצט געווארען א פארטיי מיט אלע מעלות און חסרונות פון מענשליכע פארטייען. די פראקטיק האט בעוויזען, אז די אליין איז נישט בכוח צו בעהערשען דאס לאנד, זי איז אבער גענוג שטארק, נישט צולאזען זיך צושטעלצען, צו צמיינגען רעכענען זיך מיט איהר.

זי האט איצט די פוילישע מאכט און נוצט זיך מיט איהר, כדי צו פעסט-עסערען איהר השפעה. זי קען אבער נישט אויסמיידען אויך דעם פארלאמענ-טארישען קאמף מיט אלע זיינע קאנסעקווענצען.

אבער דאס קענען טאן אנדערע, מעהר מענש-ליכע ווי דער גרינדער פון דער סאנאציע.

אויב פילסודסקי זאל זיך באמת צוריקציהען פון פאליטיק, מעגט עס היסען, אז די סאנאציע ראקט זיך נעהנטער צו דער פראקטישער ווירקליכקייט.

פ. ס.

דער לוסט-מערדער לייקענט ווייטער

דער „דיסעלדארפער וואמפיר" פאדערט מ'זאל בעווייזען זיין שולד

דיסעלדארף (ספ. טעל.)

דער מאסען-מערדער פעטער קירטען לייקענט ווייטער זיין שולד און פאדערט מ'זאל בעווייזען זיין שולדיקייט אין יעדען איינציגען פערברעכען, אין וועלכען ער האט זיך געהאט מודה געווען.

די מאכט בעמיהט זיך איצט אויפצוקלערען דעם מארד פון א געוויסער פרוי קירן, די איז ער-מארדעט געווארען אין פעברואר 1929 מיט א שער די שער איז דערביי צובראכען געווארען און א שטיקעל פון דער שער געפינט זיך איצט ביי דער פאליציי.

אויף ווי קירטען האט מען געפונען עטליכע שערען און איינע פון זיי איז צובראכען, און מעגליך, אז ... איז ... בעשטאנען דאס מארד.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 20 כד תמוז תר"ץ

יולי

זון-אויפגאנג 3.38

זון-אונטערגאנג 7.45

אקציע-געזעלשאפט לעאנארד בעקומט א נייע פראלאנגאציע

טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

בשעתו האט א זעהר שטארקען רושם געמאכט אין לאדז וואס די פירמע אקצ. געזעלשאפט לעאנהארד, וועלקער און גיכבארדט" האבען זיך געווענדעט אין האנדעלס-געריכט וועגען פראלאנגאציע פון די צאהלונגען. דאס איז געווען די גרעסטע פירמע, וואס האט זיך א וואקעל געטון פ'נ'ם קריזיס. דער בילאנס פון דער פירמע האט זיך געשלאסען מיט דער סומע פון 32 מיליאן זל.

די פירמע האט דאן בעקומען א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען אויף 3 חדשים פונ'ם 8 אפריל. לויט'ן בילאנס אויף 31 מאי האט די פירמע בעצאהלט 2,300,000 זל. פון די 12,600.000 זל. חובות, וואס זי האט געהאט ד. ה. אנ'ערך 20 פראצענט. די וועבעריי ארבייט איצט 5 טאג אין וואך און די שפינעריי, – 6 טאג בעת פריהער איז די טיילוויין בצווען אינגאנצען געשלאסען.

די דאזיגע בעסערונג איז פארבינדען מיט'ן ווינטער-סעזאן, וואס הויבט זיך אן געווענהנליך אין יולי.

די פירמע האט זיך געווענדעט וועגען פארלענגערן די פראלאנגאציע און דאס געריכט איז די ביטע נאכגעקומען, פארלענגערענדיג די גערירכטס-אויפזיכט ביז'ן 8 אקטאבער.

גרויס אינדוסטריעלער רעדוצירען נישט די ארבייטסלוינען

(א) אין גרויס-אינדוסטריעלער-פארבאנד איז פרייטאג פארגעקומען א זיצונג פון דער דירעקציע. עס איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע צי זאל מען רייסען די לוינען ביי די ארבייטער און אויף אזא אופן קענען פארביליגערען די פראדוצירטע סחורות. אינ'ם וכוח איז אנגעוויזען געווארען, אז אויף אזא אופן וואלט מען געקענט דערגרייכען א נישטיגע פארביליגונג פון די פרייזען אויף איינצעלנע ארטיקלען און די קאנסומציע פון די דאזיגע ארטיקלען, וואלט געשטיגען גאנץ אומבעדייטענד, דאגעגען דאס רייסען די לוינען, וואלט נאך מעהר פארקלענערט די קאנסומציע-מעגליכקייטען פון די ארבייטער.

ס'איז בעשלאסען געווארען דעם עקספערימענט מיט רייסען די לוינען נישט צו מאכען.

די ארבייטסלאזיגקייט

אינ'ם מלוכהשען אמט פאר ארבייטס-פערמיטלונג זענען די פאריגע וואך געווען רעגיסטרירט 41.815 ארבייטסלאזע פון דעם בלויז אין לאדז – 32169. אונטערשטיצונגען האבען בעקומען 14,100 ארבייטסלאזע פון זיי אין לאדז – 11,026. אין פערלויף פון דער וואך האבען פארלוירען זייער ארבייט 770 ארבייטער, בעקומען ארבייט האבען דורכ'ן אמט – 45 און ארויסגעשיקט געווארען אויף ארבייט 67. פון די ארבייטסלאזע רשימות זענען געשטראכען געווארען 1573 מאן.

צוליב אבזאגען סובסידיעס

(ב) בשעתו האט זיך דאס יודישע אקאדעמישע הויז אין ווארשא געווענדעט נאך סובסידיעס צום לאדזער שטאט-ראט און צו דער יודישער קהלה אין לאדז. טראץ דעם, וואס פאראיאהרען האבען אין אקאדעמישען הויז געוואוינט 75 לאדזער, האבען סיי דער שטאט-ראט און סיי די קהלה, קיין סובסידיעס נישט בעשטימט.

ווי מיר דערוויסען זיך האט דאס אקאדעמישע הויז איצט אין צוזאמענהאנג דערמיט בעשלאסען נישט אנצונעמען קיין לאדזער אויב דאס אוקסיליום אקאדעמיקום וועט פאר זיי נישט בעצאהלען פארויס פאר 6 חדשים.

ביי די פייערלעשער

די פערוואלטונג פון דער פייערלעשער קאמאנדע טיילט מיט, אז די רשימות פון די שפענדען קענען אבגעגעבען ווערען דורך די הויזבעזיצער אין דער קאנצעלאריע פון די פייערלעשער (שענקעוויטש 54) און אין די אפטיילונגען זגערזשער 42, 11 ליסטאפאד 4 און נאפיורקאווסקא 62.

אפטייקען

די היינטיגע נאכט-דיזשורען

(אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50) כאנדזשינסקי (פעטריקאווער 164) סאקאלעוויטש (פשעיאזד 19) רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28) זונדעלעוויטש (פעטריקאווער 25) קאספערקעוויטש (זגערזשער 54) זוראווקאווסקא (בזשעזשינער 56).

אלאדזער אפעריסט ארעסטירט אין קאטאוויץ

אפקלאנג פון דער ענטדעקטער באנדע פעלשער פון די פ. ק. או.-ביכלעך

מיט א קירצער צייט צוריק האבען מיר מיטגעטיילט, אז עס איז ענטדעקט געווארען א באנדע פעלשער פון די פ.ק.א.-ביכלעך. אייניגע פון דער באנדע איז אבער געלונגען צו אנטלויפען און זיך אויסצובעהאלטען ביז דער לעצטער צייט. נעכטען האט דער לאדזער אויספארשונגס-אמט דערהאלטען א מיטיילונג פון קאטאוויץ, אז דארט איז ארעסטירט געווארען א געוויסער יאן גראבאווסקי פון לאדז, וועלכער האט געפעלשט א ביכל פון פ.ק.א. דער ארעסט איז פארגעקומען ביי פאלגענדע אומשטענדען:

דאנערשטאג נאכמיטאג איז אין א גרעסערען יובעליר-געשעפט אין קאטאוויץ אריינגעקומען אן עלעגאנטער יונגערמאן און האט בעקויפט א בריליאנטענע בראש פאר 6 טויזענד זל. אויף צו דעקען די רעכנונג האט גראבאווסקי אויסגעשטעלט א טשעק אויף פ.ק.א. אבער דער פארזיכטיגער יובעליר האט בעמערקט, אז אויפ'ן ביכעל פון פ.ק.א. וואס איז ארויסגעגעבען געווארען אויף 10 זל. זענען צוגעשריבען 3 נולען, אזוי אז ס'האט זיך בעקומען כלומרשט אויף 10 טויזענד זל. דער יובעליר האט אונטער א'אויסרייד פארהאלטען

דעם קונה און האט דערווייל וועגען דעם מיטגעטיילט אין אויספארשונגס-אמט. פון דארט זענען באלד אנגעקומען עטליכע אגענטען, וועלכע האבען דעם עלעגאנטען הער פארהאלטען און פעסטגעשטעלט, אז דאס ביכעל פון פ.ק.א. איז ארויסגעגעבען בלויז אויף 10 זל. און איז שפעטער געפעלשט געווארען. דעם עלעגאנט האט מען ארעסטירט. עס האט זיך ארויסגעוויזען אז דאס איז יאן גראבאווסקי פון לאדז און ווערט געבראכט אהער אין טורמע.

שוידערליכע נקמה פון אן'אפגענארטע געליבטע

מאן טרייבט ארויס זיין ווייב צוליב איהר קאכאנעק.—דער קאכאנעק פערראט זיין געליבטע אשת איש.—גרויזאמע בלוטיגע נקמה אין טשארנעצקא גורא

(א) אויף ליפאווא 56 האט געוואוינט דאס קינדערלאזע פארפאלק וו. לעצטענס איז וו. אוועקגעפאהרען קיין קריניץ. ווען ער איז אנגעוואורעמט צוריקגעקומען א היים האט ער נעטראפען זיין פרוי מיט'ן 27-יעהריגען נאטאן ערעליסט אין א גאנץ אומצווידייטיגער פאזע. ה. וואס איז מיט 15 יאהר עלטער געווען פון זיין קאנקורענט האט די פרוי ארויסגעבעטען פון זיין שטוב און זי האט זיך אריבערגעטראגען צו איהר'ע עלטערען אין פאביאניץ. ערעליסט איז פון עגמת נפש אוועקגעפאהרען אויף זומער-וואוינונג אין טשארנעצקא גורא און האט דארט געזוכט פאר זיך א טריסט אין נייע בעקאנטשאפטען מיט די דארטיגע „לעטנישטשקעס".

פרוי אסתר האט געוואוינט אין פאביאניץ און איהר הארץ האט זיך געריסען פון חיטאג. איז בענקשאפט נאכ'ן מאן און... איהר נאטאן. דערווייל האט די זיך דערוואוסט, אז איהר נאטאן לעבט זיך אין טשארנעצקא גורא א גוטען טאג און האט אינגאנצען פארגעסען אן אסתר מיט איהר'ע ליידען. האט זי בעשלאסען זיך נוקם צו זיין אין נאטאנען פאר איהר'ע ליידען און תרפה. און איז אוועקגעפאהרען אויף טשארנעצקא גורא. ווען זיי האבען זיך דארט געטראפען איז צווישען די געליבטע אויסגעבראכען א גוואלדיגער שטורם אסתר האט געמאכט איהר נאטאנען גוואלדיגע פארווארפען, הלמאי ער פערלאזט זי, וועלכע האט צוליב איהם פערלוירען איהר מאן און היים. אבער מ'האט זיך איבערגעבעטען און מ'איז אוועק צו נאטאנען אין דער וואוינונג. דארט האבען זיך די פערליבטע געקעכעלט און געצערטעלט און נאטאן האט שוין פארגעסען, אז אסתר איז אויף איהם ביז געווען.

אין א גערויסען מאמענט, ווען נאטאן איז שוין געווען אינגאנצען בערוהיגט, האט אסתר אומבעמערקט ארויסגעכאפט א ראזיר-מעסער און האט נאטאנען אפגעשניטען דעם געשלעכטס-ארגאן.

ערעליסט האט פון גרויס ווייטאג אויפגעהויבען א געשריי, ס'איז געווארען א טומעל און צוזאמענגעלאפען און אסתר איז דערווייל פערשוואונדען. דער אנגעקומענער דאקטאר האט דעם פערוואונדעטען אפגעפיהרט אין ארטיגען סאנאטאריום, און איהם ערטיילט די ערשטע הילף זיין צושטאנד איז א שווערער.

„ציאנקאלי" אין לעבען

6 חדשים טורמע פאר „אפטרייבען"

(—) אין היינטען קרייז-געריכט איז נעכטען געזעסען די 55-יעהריגע קאנסטאנציא לורוויצקא און די 24-יעהריגע העלענא ראטאיסקא.

העלענא ראטאיסקא, אנ'איינוואוינערין פון זגערזש. איז געווען מעוברת דעם צווייטען חודש און נישט-וועלענדיג געבוירען, האט זי זיך געווענדעט צו א געוויסע קאנסטאנציא לורוויצקא מיט'ן צוועק „אפצוטרייבען".

צום ערשטען מאל האט לורוויצקא געגעבען העלענאן א מעדיצין און ווען דאס האט נישט געהאלפען איז זי געקומען א צווייטמאל און בעקומען פון לורוויצקאן אנ'אנדערע מעדיצין צו טרינקען. נאכ'ן בענוצען די מעדיצין איז העלענא געבליבען ביי לורוויצקאן א גאנצע נאכט.

אויף צומארגענס האט לורוויצקא נאך אנגעווענדעט ביי העלענאן עטליכע „מיטלען". פאר דער טרחא האט ל. בעקומען פון העלענאן 25 זל.

אין עטליכע טעג ארום האט העלענא בעקומען הויכע היץ און, אז מען האט צו איהר גערופען ארויסגערופען א דאקטאר, וועלכער האט איהר אפגעפיהרט אין שפיטאל. נאכדעם, ווי ער האט פעסטגעשטעלט די סיבה פון דער קראנקהייט.

דעם 10. פעברואר האט דער דאקטאר פון שפיטאל שרייבען אין זגערזש מודיע געווען דער פאליציי, אז אין שפיטאל געפינט זיך די פרוי ראטאיסקא, וועלכע האט אויף א קינסטליכען אופן זיך געוואלט בעפרייען פון געבוירען א קינד.

אין רעזולטאט פון דער אויספארשונג זענען די פרויען ראטאיסקא און לורוויצקא צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

אין געריכט האט זיך ראטאיסקא מודה געווען אין דער שולד, נאר לורוויצקא האט זיך נישט מודה געווען.

נאכ'ן אויסהערען א ריי עדות האט דאס געריכט ארויסגעטראגען אנ'אורטייל לויט וועלכען לורוויצקא ווערט פערמשפט אויף 6 חדשים טורמע און ראטאיסקא — 4 חדשים טורמע.

Dr. Donchin

ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

מאניושקי 1, טעל. 209-97

נעמט אן פון 9–1 מיטאג און פון 4–7 אוונט.

פערפומעריע, זאוואדזקא 5

די גוט = בעקאנטע

עמפפעהלט צום איצטיגען סעזאן א רייכען אויסוואהל פון די בעסטע

פערפומען

פודערן

טואלעט-זייפען

קעלנישע און בלומען-וואסערן

קאסמעטיק אין און אויסלענדישע

צו קאנקורענץ-פרייזען!

PERFUMERJA מיט אכטונג

J. DRUKIER, Zawadzka 5, tel. 175-92

בעמערקונג: ווער עס בעזוכט מיין פערפומעריע, בלייבט אויף שטענדיג מיין קונדע.

פאר אנגראסיסטען — אויסנאהמס-ראבאט.

צוויי נייע מורה הוראות אין לאדז

דאנערשטאג אין אווענט איז אין דער גמינע פאר־געקומען א זיצונג פון ועד הרבנים און ועד הכשרות, אויף וועלכער עס איז באשלאסן געווארן צו בע־שטימען צוויי נייע מורה הוראות פאר לאדז, איי־נעם פאר דער געגענד פון דער נארוטאוויטש גאס און דעם צווייטער פאר דער געגענד פון דער קילינסקא גאס.

אלס מורה הוראות זענען באשטימט געווארן ר' אליעזר ליפשיץ א פעטער פון אלעקסאנדער רבי, און דער צווייטער ר' עקיבא איגער, א שוואגער פון אלעקסאנדער רבי'ן.

דער ועד הרבנים און דער ועד הכשרות האט בע־שלאסן זיך צו ווענדען צו דער קהלה־פערוואלטונג וועגן אויסגלייכן דעם דאזיגען ענין.

פערזענליכעס

וויצע־פרעזידענט וויעלונסקי איז צוריקגעקומען פון קאמזשוב און מארגען נעמט ער איבער זיין אמט.

— פרעזידענט זשעמיעניעצקי נעמט מיטוואך אורלויב, ווארום וועט פערטרעטען וויצע־פרעזידענט וויעלונסקי.

דער לאדזער „ברית־טרומפלדאר“ צום אלפוילישען צוזאמענפליה אין ווארשא

אין צוזאמענהאנג מיט'ן אלפוילישען „כנוס“ פון „ברית־תרומפלדור“, וואס קומט פאר אין די טעג פון 20—29 ד. ח., אין וועלכען עס בעטייליגען זיך ביז 3000 טרומפלדורובצעס, פאהרט ארויס פון לאדז היינט, זונטאג, א ספעציעלער גרופע פון לאדזער „ברית־טרומפלדור“, וועלכער וועט זיך בעטייליגען אין די פייערליכקייטען.

א וועקסלען־אפערע

געגען טאמאשאווער איינוואוינער ב. קופלער ווערט פערפיהרט א פראצעס פאר לאזען און פער־קויפען פאלשע וועקסלען אויפ'ן נאמען פון פאברי־קאנט וואלף מיכלעוויטש.

ראדיא־פראגראם

פראגראם אויף זונטאג ד. 20 יולי

10.15 גאטעס־דינסט און דער ווילנער פאליק, 11.58 צייט־סיגנאל פון ווארשא און הײנאל פון דעם קאטעדראל־טורעם אין ווילנא, 12.05 מוזיק פון גראמאפאן פליטעס, 13.15 טאג־פראגראם, קינא און טעאטער־רעפערטואר, 16.20 מוזיק (טראנס־מיסיע פון ווארשא), 16.30 פארלעזונג, 16.50 מו־זיק (טראנסמיסיע פון ווארשא), 17,10 פארלעזונג, 17,25 נאכמיטאג־קאנצערט פון ווארשאווער פאר־לייאישע רעפרעזענטאציע־ארקעסטער, — 18.45 פערשידענעס, 19,05 אנגענעהמע און נוצליכע אנ־פארמאציעס, 19.25 פראגראם אויף מארגען, גראַ־מאפאן־פליטען און צייט־סיגנאל, 20.00 ליטעראַרי־שע פירטעל שעה, 20.15 פאפולערער קאנצערט פון „שווייצער טאל“ אין ווארשא, אויסגעפיהרט דורכ'ן פילהארמאנישען ארקעסטער, 21.45 פעליעטאן, קאָ־מוניקאטען (מעטעראלאגישער און פאליציי־), 22.00 טראנסמיסיע פון טעאטער „אנאנאס“.

אנשטאט רעיעלע מאנופאקטור געשיקט פערבראַקירטע רעשטלעך

מיט א פאר חדשים צוריק האט דער איגהאבער פון א מאנופאקטור־לאגער אין לובלין (לעוואנדאווסקי) בעשטעלט דורך דיינער א פערטרעטער א געוויסען קאספראווסקי א גרעסערע פארטיע סחורה ביי איינעם פון די טאמאשאווער הורטאווניקעס פאר 4.400 זל.

די בעשטעלונג איז אנגעקומען דורך דער פאסט קיין לובלין אין דער בעשטימטער צייט, אבער גאר עפעס אנדערש, ווי די לעוואנדאווסקי האט בעשטעלט.

אין די פעקלעך האבען זיך געפונען בראקירטע רעשט־לעך און אלגעמיין אויף א סומע פון א פאר הונ־דערטער לאטעס.

לעוואנדאווסקי האט דעם ענין איבערגעגעבען דער פראקוראטור און דער טאמאשאווער הורטאווניק ה. איז צוגעצויגען געווארן צו פעראנטווארטליכקייט פאר אפערע.

טיפוס אין שטאט!
אכטונג אויף די פערהיטונגס־מיטלען!

(ס) אין די לעצטע וואכען האט זיך אין לאדז פערשטארקט די צאהל קראנקהייטס־פאלען אויף בויך־טיפוס. כדי צו בעקעמפען די קראנקהייט, האט דער מאגיסטראט איינגעארדנט א ביזאנדער אפ־טיילונג אויף 40 בעטלעך אינ'ם ראדאגאשטשער שפיטאל און אלע קראנקע אויף בויך־טיפוס וועלען איזאלירט ווערען אין דער דאזיגער אפטיילונג.

ס'איז אויך פערשטארקט געווארן די אקציע פון פערהיטונגס־אימפונגען, בפרט אין ראיאן פון 8 סאניטארען האואר און באלוט. ס'ווערען געאימפט אלע, וועלכע קומען אין בעריהרונג מיט'ן קראנקען און ס'איז פערשטארקט געווארן די קאנטראלע אי־בער די ברונעמס, לעבענס־מיטלען און לעבענס־מיטעל געוועלבער. וועגען אלע פאלען פון אנשטעק־קענדע קראנקהייטען, בפרט וועגען בויך־טיפוס, מוזען די דאקטוירים יפאלד מעלדען. פאר נישט מעלדען וועלען די הויזבעזיצער און די דאקטוירים וואס בעווכען דעם קראנקען, בעשטראפט ווערען. אין דער וואהנונג, וואו ס'איז געווען א טיפוס־קראנקער מוז ארויסגעפיהרט ווערען א דעזינפעקציע.

די געזונדהייטס־אפטיילונג ביים מאגיסטראט פארערט אויף די בעפעלקערונג:

נישט טרינקען קיין רויהע וואסער און קיין אומ־געקאכטע מילך!

נישט עסען קיין רויהע פרוכטען, איידער מ'־האט זיי נישט אפגעבריהט אין הייסען וואסער.

פאר'ן עסען מוז מען וואשען די הענד.

לעבענסמיטעל מוז מען אויסהיטען פאר שטויב און פליגען.

היינט — א אבצייכען־טאג
אויף די זומער וואוינונגען לטובת דעם „קרן הקימת לישראל“
(קאמוניקאט)

היינט קומט פאר אויף די זומער־וואוינונגען אין וויזשניאווא־גורא און אומגעגענד אן אבצייכען־פער־קויף לטובת דעם „קרן הקימת לישראל“, וועלכע קויפט אויס דעם באדען אין א"י ישראל אלס אייביגעס איינגענטום פון יודישען פאלק.

די צילען און אויפגאבען פון דער דאזיגער וויכ־טיגער פאלקס־אינסטיטוציע זענען גענוג בעקאנט און פאפולער אין אלע יודישע קרייזען. עס איז די־איבער איבעריג אנצווייזען אויף דעם חוב פון דער יודי־שער געזעלשאפט מיטצוהעלפען דעם קרן הימת צו פער־ווירקליכען זיינע גרויסע אויפגאבען איינצוקויפען דעם באדען אין א"י און צו ערמעגליכען די קאלאניזירונג פון די יודישע חלוצים אויף דעם פאלקס־באדען.

צו דער ארבייט פון היינטיגען אפצייכען־טאג האט־בען זיך געשטעלט די נאציאנאלע געשטימטע יוגענד, וועלכע געפינט זיך אויף די אוימיגע זומער־וואוינונגען און אויך א גרעסערע צאהל פון עלטערע אנגעזעהענע ציוניסטען.

עס איז דעריבער צו ערווארטען, אז די יודישע בעפעלקערונג, וועלכע געפינט זיך אויף די זומער־וואוינונגען וועט נישט פערגעסען אויהר פליכט פאר־דעם זיך ביי'נענדע א"י ישראל און וועט מיט א ברייטע האנד אונטערשטיצען די בעמיהונגען פון קרן קימת און מיטהעלפען מיט אלע מעגליכקייטען, אז דער אפ־צייכען־פערקויף זאל אויסגעהן מיט א געהעריגען ער פאלג.

זולא דעל רענצא
טאנצט אין „סקאלא“־גארטען

אין זומער־גארטען „סקאלא“ שפילט שוין זייט א וואך צייט א ווארשעווער רעוויו־טעאטער, וואס פער מאגט א גאנץ פיינעם רעפערטואר און גוטע אר־טיסטישע קרעפטען.

אין דעם איצטיגען נייעם פראגראם איז צו־קומען א ווירקליך זעהענסווירדיגע אטראקציע און דער פערזאן פון דער יונגענדליכער טענצערין, גרל. זולא דעל־רענצא.

פרל. דעל־רענצא, וואו אנ'ערשט־קלאסיגע טענצערין פון די פאריזער רעוויס, און נישט־קוק־קענדיג אויף איהר יונגקייט האט זי זיך שוין ארויס־געארבייט אנ'ערשטקלאסיגע מארקע אין די טאנצ־גראפישע קרייזען פון אייראפעאישען קאנטינענט.

אגב איז פרל. דעל־רענצא א יודישע טאכטער, און ס'איז א שאד, וואס זי ווידמעט נישט איהר טאַ־לענט דער יודישער ביהנע.

היינט — די גרויסע זומער־רעדוטע אין העלענאוו

הונדערטער פרויען וועלען זיך היינט צושטע־לען צום קאנקורס פון שענסטען קלייד. ס'וועט אבער זיין אנ'אריגינעלער קאנקורס: אנטייל נעמען אין איהם קענען נאר די וואס זייערע קליידער זענען געמאכט געווארן פון היימישער סחורה.

דער קאנקורס וועט דורכגעפיהרט ווערען דעמאקראטיש — דורך א פלעביסציט. יעדע דאמע וועט בעקומען א נומערל און „דאס פאלק“ וועט דורך אנ'אפשטימונג בעשטימען די „קעניגין“.

ס'וועלען קומען פרויען א טייל אנטיילנעמען אינ'ם קאנקורס די אנדערע צו ענטציקען זיך. ס'וועלען קומען אויך מענער, זיך צו ווילען. די רעדוטע הויבט זיך אן צוויי אזייגער ביי טאג, דאר־פען אלע אזוי זיך איינארגען, אז 2 א זייגער זאלען זיי שוין זיין אין „העלענאוו“.

ערפאלגרייכע גאסטראלען פון העראמאן סעראצקי אין לאדז

דער לאדזער טעאטער עולם האט דעם בערוהמ־טען שוישפילער העראמאן שעראדזקי, וועלכער האט שוין ליט 10 יאהר נישט געשפילט אין לאדז, נישט פערגעסען. אויף דער גערטיגער אויפפיהרונג אין פיל־הארמאניע האט דער חשוב'ער גאסט געהאט די גע־לעגענהייט זיך דערין איבערצוצייגען. מען האט דעם בערוהמטען ארטיסט אויפגענומען מיט אזא ענטו־זיאזם וואס איז שוין לאנג אין לאדזער טעאטער נישט געזעהען געווארן. דער באליבטער ארטיסט איז איפ־געטרעטען אין דער פיעסע „דער אפגעהארטער מאן“, אין וועלכער ער האט געשפילט די הויפט ראלע.

שעראדזקי האט אין דער ראלע געהאט די מעג־ליכקייט ארויסצווייזען זיין אייגנארטיגען טאלאנט פון שפילען און זינגען און מאמענטענווייז מיטגעריסען דעם עולם. ער האט געשפילט מיט אזוי פיל טעמפעראמענט און שטארקען געפיהל אז ער האט ארויסגערופען ביי די צושויער ענטציקונג.

מיט א ריזיגען ערפאלג האט שעראדזקי געזונגען עטליכע לידער און דערווייל אפגעפיהרט ביי די צו־שויער אין זכרון יענע צייטען ווען מען האט איהם דא געקענט אלס פרעכטיגען זינגער, וואס ער איז נאך איצט.

היינט אין אווענט וועט די זעלבע פיעסע נאך אמאל געשפילט מיט העראמאן שעראדזקי אין דער הויפט ראלע.

רעווי „דאבּרי וויעטשור“

אין קינא באיקא גהט היינט צום לעצטען מאל דאס צווייטע פראגראם פון רעווי־טעאטער „דאבּרי וויעטשור“. היינט קומען פאר 5 פארשטע־לונגען. מארגען — פרעמיערע פונ'ם נייעם פראגראם.

פערוויילונג אין יוליאנאוו

אין יוליאנאוו קומט היינט פאר א גרויסע גארטען־פערוויילונג, וואס איז איינגעארדענט דורכן פערבאנד פון די רעזערוו־אונטער־אפיצירען. די הכנסה גהט אויף א תורים־שטוב אין מילי־טערישע פארבערייטונג פון יוגענט און פאר פאבאר־עלטער.

דאס ערשטע מיידעל
פונ'ם לעבען פון דער היינטיגער יוגענט אין רוסלאנד.
פון ניקאלאי באגדאנאוו

.6

ארום פייער זענען געזעסען ארום צעהן חברה־לייט און א פויער מיט א רויטער נאז האט דער־צעהלט שרעקענדיגע מעשיות.

אלע ארום האבען אזוי פערטיפט, אז זיי האבען אונז נישט בעמערקט. מיר זענען צוגעקומען און אונ־טערגעהערט:

„פאשען זיך'ט עס, דער היילינגער פלאר און לאוור א טאבון פערד און גאט האט, כדי אויספרובירען זיי, זיך פערשטעלט צוזאמען מיט אליהו הנביא אלס פערד־גנבים און קומען צו.

— אלטישטשקער — זאגען — זיי גיב אונז צוויי פערד, מיר דערפאר געבען א זעקעל געלד.

ענטפערן פלאר און לאווער.

— טראגט זיך אפ מיט גוטען!

האט זיך גאט צולאכט און געזאגט:

— אנ'עהרליכער מענש בלייבט און היטעט אפ די פערד, ווי עס דארף צו זיין.

— גוט!! — האט אוסאטשקין א זאג געטאן און אנגערוקט דאס היטעל איבער די אויערן — גיב אונז, היילינגער אלטישטשקער, צוויי פערד מיר דארפען ביז אין שטאט, און דערנאך וועלען מיר אייך צושטעלען צוריק.

— וואס מיינט איהר? — האט דער אלטישטשקע־אונז נישט פערשטאנען.

— די בעסטע פערד!

אוסאטשקין האט אנגעצויגען פון די הייזעל דעם רעוואלווער און דער פויער האט גלייך פערשטאנען.

— מען ראבעוועט! — האט ער אויסגעשריגען און א כאפ געטאן אוסאטשקינען פאר'ן האלז מיט זיין בע־וואקסענער האנד.

דעמאלס האב איך צוגעשטעלט צו זיין זייט דעם רעוואלווער, וואס איך האב ארויסגעכאפט ביי אוסטש־קינען, און אזוי אויסגעשאסען, אז איך זאל איהם נישט פערוואונדען.

עס האט א בליץ געטאן פייער, דער פויער האט א קרעכץ געטאן ווי א באבע, וואס פאלט אריין אין קאלטען וואסער. ער איז שטיל אוועקגעפאלען אויפ'ן גראז און פערגלאצט די אויגען. די חברה איז זיך צו־לאפען.

— שטעה אויף, פעטעריל, איך האב דאך געשא־סען אין א זייט.

— פעטעריל, גיב פערד, אויב נישט, וועל איך דעם אויער דורכשיסען... אויב דו ביזט טויט!..

דער פויער איז אויפגעשפרונגען און געלאפען צו די פערד.

ווען נעבען אונז זענען געשטאנען צוויי פערד, האבען מיר דערהערט א טופעריי פון פערד אויפ'ן וועג.

אוסאטשקין האט זיך צוגעהערט.

— סעריאשא! — האט ער א זאג געטאן. — דער־יאגען וועלען זיי אונז נישט, נאר אין דארף אוסטי איז דא א טעלעפאן. און סלאבאטקין האט אין יעדען דארף דיינע מענשען, קאן מען נאך אונז כאפען.

מען טאר זיי נישט ארבעלאזען איבערן טייך.

דער פאראם איז געווען אויף יענער זייט טייך.

אוסאטשקין האט זיך געזעצט אויף א שטארקען פערד און זיך געלאזט איבערן טייך שווימענדיג. איך האב געהערט ווי דאס וואסער פליישקעט זיך, און פון דער אנדערער זייט דערגעהערט זיך דאס טופען פון די פערד.

ווען איך האב דערהערט פון דער אנדער זייט, ווי אוסאטשקינ'ס פערד טרייסעלט זיך אפ פון וואסער, ביז איך אוועק צו מיינע פערד.

די פערד זענען געשטאנען איינגעגראבען און פער־לייגט די קעפ איינס אויפ'ן אנדערען.

איך האב זיי ארויפגעפיהרט אין טאל, געפענטעט די פיס און אליין ענטלאפען און זיך בעהאלטען ביים ברעג טייך.

אויפ'ן וועג, וואס איז געווען באלויכטען פון דער לבנה, האט זיך בעוויזען קלימאקאוו אויף א גרויסען פערד. הינטער איהם זענען נאכגעיאגט די צוויי מי־ליציאנטען.

מיין הארץ האט זיך צעשפרונגען. איך האב צו־געהאלטען דאס הארץ מיט דער האנד, עס זאל קלא־פען שטילער און האב אויסגעשאסען אין דער לופטען.

אלע דריי זענען אין איין מינוט אריין אין וואלד און אראפ פון די פערד. איינער פון די מיליציאנטען איז אריינגערגעפאלען.

איך האב זיך שוין דערשראקען, צי איך האב אי־מיצען פון זיי נישט געטראפען. איך האב זיי נישט געוואלט שיסען, נאר פערהאלטען.

איך האב נישט בעוויזען א טראכט צו טאן. זיי האבען א בליץ געטאן די פייערלעך פון ייעדע רע־וואלווערען.

און דא האט זיך אנגעהויבען די שפיל. איך האב געשאסען, כדי זיי זאלן פערפירען און איבערגעראפען פון בוים צו בוים, זיך אויסגעצויגען אויף דער ערד און האב זיי אלץ געפיהרט מיט דער לענג פון ברעג.

קלימאקאוו איז נישט קיין נאר, ער האט געשיקט די מיליציאנטען ארומצוגלען מיך פון ביידע זייטען און ארויסטרייבען מיך פון אונטער'ן ברעג. איך האב געמיינט, אז איך בין שוין פערפאלען.

אבער די לבנה האט זיי צומישט, ווארפענדיג איהרע שאטענס, אזוי, אז עס איז געווען שווער צו זעהן ווי פיל מענשען עס בעטייליגען זיך און זיי געפינען זיך די איגענע און וואו די בערעמדע. מירא האבענדיג צוט רעפען מיט א קויל איינער דעם אנ־דערען האבען זיי געשאסען פארזיכטיג, און איך האב זיך דורכגעגליטשט אונטערן סאמע נאז פון איינעם פון זיי.

ביים טאל האב איך אויסגעשאסען איינמאל נאכ'ן אנדערען און עס האט געמאכט דעם איינדרוק, ווי עס שיסען צוויי, און בין ענטלאפען.

איצט טראכטען די געווים, אז זיי האבען זיך פליגע־אויסגעדרעהט. זיי ווייסען נישט, אז ווען איך וואלט נאר געוואלט, וואלט איך שוין לאנג אריינגעשאסען אין יעדען פון זיי א קויל.

איך האב זיך א לאז געטאן צו די אפגערוטע פערד, זיך געזעצט אויפ'ן ווערטער, שטיל א פייף געטאן און אוועק.

און דאס הארץ האט זיך אזוי מיר געפרעהט, וואס איך האב זיי פערפיהרט און דער שפיל, וואו איך האב געקאנט פעראלירען מיין קאפ. מיט וואס פאר א פערדיש זענען זיי געלאפען צו זייערע פערד, פון וועל־כע איך האב זיי פערפיהרט אויף א מייל ווייט!

די קאבילע איז נישט אפגעשטאנען פון מיר, גע־לאפען ביי דער זייט.

קלימאקאוו איז געווען אזוי איבערגעבראכט און ער האט אזוי געשמיסען דאס פערד, אז ער האט שוין מיך אנגעהויבען אניאגען.

מיינע פערד האבען אנגעהויבען אפשטעהן. איך בין געווען זיכער, אז קלימאקאו וויל מיך דא בעגראבען נישט ווייט פון דארף. האב איך אויפ'ן מיטען־וועג געלאזט די פערד, בין אריבערגעלאפען דאס פעלד און זיך געלאזט צום דארף דורכ'ן וואלד. איך בין גע־גאנגען אן א טאלק, און די שטעכיגע צווייגען האבען אראפגעריסען פון מיר מיינע זאכען.

מיין עלטערע שוועסטערל, וועלכע איז אויפגעשטא־נען איינהייצען דעם אויווען, ווען זי האט מיך דערזעהן, האט זי א קוויטש געטאן און זיך פערדעקט מיט'ן פארטוך.

איך האב זיך אנגעטרונקען, מיט קוואס, זיך ארומ־געוואשען און איבערגעביטען די קליידער.

.ס

איך געדענק עס ווי איצט: סאניעס הייסע האנד שלאגט אין מיינער... פון קלויסטער רייסט זיך און קרעכצט דער גלאק. דאס קלינגען צושטראגט זיך איבער די ווייטע פעלדער, און ווי א פייערדיגער צונג וואַרפט זיך אונטער די גלעקער די רויטע בארד פון דעם גלאקענצגהער.

נישט דער ווינט טרייבט די בלעטער, דאס טרייבט דער גלאק צו קלויסטער די צעפאמעלטע פויערים. פייערטעג און קינדער.

מיר האבען זיך גענומען פאר די הענט, און ליפעט אהין, וואו ארום דעם קלויסטער פאכען הענט און גראבליעס, עס הערען זיך אויסגעשרייען... עס האט זיך אנגעהויבען דער אויפשטאנד...

מיר האבען נאך נישט בעוויזען צוצולויפען, ווי די מאסע האט זיך א לאז געטאן צום קלייט, צו דער גרוב, וואו עס זענען געזעסען דער שמיד און „דער פוקס“ און נאך אנדערע. עס האט א קלונג געטאן דער אפגעבראכענער שלאס...

דער ערשטער איז ארויס דער שמיד. ער האט זיך פרייט איבערגעצלמ'ט, פערדושמורענדיג די אויגען אנט־געגען דער ליכטיגער זון. ער האט בעגריסט דעם עולם און זיך אראפגעבויגען ביז דער ערד.

אלע האבען בעמערקט זיינע פרישע בלויע דאר־

פארטזעצונג קומט

ווען מ׳האט געליטען אין דער באסטיליע

ערינערונג פון א ארעסטאנט, וואס האט דארט געשמאכטעט 35 יאהר

היינט דעם 14־טען יולי איז פאריז געווען בע־לויכטען פון טויזענדער און טויזענדער לאמפען און לעמפלעך. טויזענדער און טויזענדער פאר׳ן האבען געטאנצט, לעבעדיג און לוסטיג אויפ׳ן ברוק פון פאריז.

פאריז האט אויסגעזעהן פאנטאסטיש־שעהן, ווי א שטאט פון טויזענד און איין נאכט. די באסטיל־יע האט זיך אויסגעפוצט אין איהר לאמפען־קאליע, און דער גרויסער גרענקרסלופ האט אויסגעזעהן ווי איין רויגע יאהרצייט ליכט נאך דער טרויעריגער צייט, ווען אויף דעם ארט איז געשטאנען די פינס־טערע טורמע, וועמענס נאמען דער פאלק האט אי־בערגענומען.

האט אימיצער א טראכט געטון וועגען די יסורים און ליידען, וועלכע מענשען זענען אויסגע־שטאנען אמאל צווישען די שטומע ווענד פון דער באסטיל? האט אימיצער פון די טאנצענדע באטש א טראכט געטון וועגען די עלענדע מענשען, וועלכע האבען געלאזט זייער לעבען און יוגענד אמאל דא אויף דעם ארט?

די היסטאריקער פון יענער צייט דערצעהלען זיך און שרעקליכע אייגצעלהייטען פון דער מלוכה־תפיסה, די באסטיליע. איז א מענש אהין אריינגע־פאלען, האט ער זיך ס׳רוב געמעגט געזעגענען מיט דער ליכטיגער וועלט. דארט איז געבליבען זיי זקנה און, איז געשעהן א נס, און דער ארעס־טאנט איז ארויס, איז ער געווען א קאליקע, א קאנדידאט אויף א באלדיגען טויט.

אזהר א כאראקטעריסטישען דאקומענט וועגען לעבען — אויב דאס הייסט געלעבט — פון די ארעס־טאנטען אין דער באסטיל, ברענגט אונז א געוויסער ארעסטאנט לאטור.

לאטור האט געהאט דאס אומגליק געבוירען צו ווערען מיט א גרויסער נייגונג צו אוואנטורע, אונג איז ער געווען, זיין בלוט איז געווען הייס, פאנ־טאזיע האט ער פארמאגט אויף א גרויסער מאס, דאט ער געוואלט „ווערען אימיצער“. ער האט נישט געוואלט פיהרען א באנאל לעבען, געוואלט זיך מיט עפעס אויסצייכענען.

ער איז געבוירען געווארען פון זיין פאטערס מעטרעסע. נאך אלס קינד פערלאזט איהם זיין פאטער, און דאס קליינע קינד איז געצוואונגען זיך אליין צו שטעלען אויף די פיס. און אזעל־כע פאלען איז ענטוועדער אדער: אדער דאס קינד געהט ארויף אויפ׳ן גוטען וועג און ווערט א מוסטער־מענש, אדער ער נוצט אויס זיינע גרויסע פעהיגקייטען אויף א נעגאטיווען אופן און ווערט נאר אנ׳אוים־אוויף, דאס צווייטע איז געווא־רען פון יונגען בחורל. ער שליסט זיך אן אן מיליטער — אויך א קאפריז פון זיין אוואנטיורען־דורשטיגער נשמה.

ער קומט צוריק פון מיליטער און וואס טוט ער? ער פאבריצירט פילען ביי אנ׳אפטייקער. דא פאלט איהם איין א א משוגענע אידעע: ער נעהמט אומשעדליך פולווער און שיקט עס אוועק צו מאדאם דע פאמפאדור, דעם קעניגס מעטרעסע, וואס האט א גרויסען איינפלוס אין לאנד.

נעווים איז דאס געווען נישט מעהר ווי א קינ־דערש־שטיפעריישקייט, פאר וועלכען דער יונגער אוואנטיוריסט האט אבער זעהר טייער בעצאהלט. אליין געהט ער נאכהער אוועק צו דעם קעניגס מעטרעסע אין ווערסאי און דערצעהלט איהר, אז ער ווייסט אלע קניפ פון א קאמפלאט, וואס איז געמאכט געווארען נעגען איהר.

— איך האב זיך אונטערגעהערט — זאגט ער — אין טוילערי־גארטען, ווי צוויי מענשען האבען גערעדט אויף אייך, וביוּ בין איך זיי נאכגעגאנגען.

האב זיי געזעהן אריינגעהן אין א פאסט, דארט האבען זיי אויך אייער אדרעס אפגעשיקט א ... מיט א פעקעל מיט גיפט!

ער האט מן הסתם געפלאנטערט מיט דער צונג. מאדאם דע פאמפאדור האט דעם גיפט גע־געבען צו פערזוכען פאר חיות און עס האט זיך ארויסגעשטעלט אז דער גיפט איז נישט שעדליך. דער יונגער אוואנטיוריסט האט זיך מודה געווען, און כדי איהם צו בעשטראפען פאר דער קליינער יו־גענד־נארישקייט האט מען איהם אריינגעוואפען אין דער באסטיל, וואו ער איז אפגעזעסען סך־הכל 35 יאהר!

זיין הייס בלוט קאכט אין און איהם נישט אפ. ער ברואוט פאר יוגענד. ער אנטלויפט דריי מאל און אלע דריי מאל כאפט מען איהם און מ׳פערשפארט איהם ווידער. צולעצט ווארפט מען איהם אריין אין בית־עק — מיט די משוגעים.

בעשערט איז אבער געווען, אז ער זאל פארט בעפרייט ווערען.

געהט אמאל אזוי די בראווע פראנצויזישע קרעמערין מאדאם לעגרא און געפינט אויף דער גאס א פעטיציע פון א ארעסטאנט, אין וועלכער ער בעט רחמים מ׳זאל איהם בעפרייען. דער שכויער־טרענער, וואס האט געווארפט אפגעבען די ביטע האט זי פערלוירען. די בראווע פראנצויזישע פרוי לייענט די ביטע איינמאל, צוויי מאל, און דער ארעס־טאנט, וועלכען זי האט גאר קיינמאל נישט געזעהן, ווערט איהר זעהר סימפאטיש, זי פעראינטערעסירט זיך מיט איהם און געווינט אויך דאס הארץ פון דעם מאן פאר דער זאך. מאן און ווייב נעהמען ארבייטען פאר דער בעפרייאונג פון ארעסטאנט. זיי קלאפען און אלע טירען ביז דער ארעסטאנט ווערט ענדליך בעפרייט.

אלטע מענשען געפינען קיין ארבייט נישט, בפרט נאך, אז מ׳האט הינטער זיך אזא פערגאנגענ־הייט. געפינט זיך אבער א גוטער מענש — און די ערגסטע צייטען האבען זיך געפונען די בעסטע מענשען — וואס האט זיך מרחם געווען אויפ׳ן הייס־בלוטיגען ארעסטאנט און האט איהם געגעבען א יעהרליכע פענסיע פון 400 פראנצויזישע ליווער.

און אויך די בראווע קרעמער׳ן איז נישט פאר־געסען געווארען. געריהרט פון אזוי פיל גוטס־קייט, האט איהר די פראנצויזישע אקאדעמיע בעשטימט דעם טוגענד־פרייז, א גאלדענעם מעדאל. אזוי ווי די ארעמע פון בראווע קרעמערין האט זיך מעהר גענויטיגט אין געלד, ווי אין כבוד, האט זי פערקויפט דעם מעדאל פאר 1080 פראנצויזישע ליווער.

מיט׳ן ארעסטאנט איז געשעהן אנאמתער נס. נישט געקוקט אויף די 35 יאהר תפיסה — א ישעה־נער סטאוש פאר א מענשען! — האט ער גע־לעבט און האט אויפגעהאלטען אין זיך דעם גאנצן הומאר. ער איז געשטארבען 20 יאהר שפעטער, דעם ערשטען יאנואר 1805.

א היימישער.

(המשך מארגען).

ווי אזוי א דארף פויערים האבען זיך אפגערעכענט מיט א גנב

געשמיסען מיט געברענטע ריטער, גער׳סען מיט צוואנגען דעם צונג פון מויל און געשטאכען אלן איז די פיס טריט

די איינוואוינער פון דארף ליפניאקי, מיזיגעלער פאוויאט, האבען א לענגערע צייט געליטען פון סיס־טעמאטישע גנבות און רויבעריי׳ען. עס זענען אנגע־נומען געווארען פערשידענע מיטלען צו כאפען די גנבים. ביינאכט פלעגען ארומגעהן שומרים איבער׳ן גאנצען דארף און היטען יעדער הויז און דאך האבען די גנבות נישט אויפגעהערט. ס׳איז קלאר געווען, אז מען האט דא צו טון מיט א רפיניערטען און גוט־אויסגעפראבטען גנב. דעריבער האט מען וועגען דעם צוויסען געגעבען דער געהיים־פאליציי, וועלכער ס׳האט זיך נאך א לענגערע צייט איינגעגעבען צו כאפען דעם פיפיגען גנב, וועלכער האט זיך ארויסגעוויזען פאר׳ן איינוואוינער פון דעם זעלבען דארף, יוזעף וואזיניטש.

וואזיניטש איז איבערגעגעבען געווארען אין רשות פון דער געזעצליכער מאכט, ביז׳ן פראצעס האט מען איהם אבער ארויסגעלאזט אויף דער פריי און ער האט זיך צוריקגעקעהרט אין ליפניאקי.

א געוויסען אוונד האבען די געליטענע איינוואוי־נער פון דארף ליפניאקי בעשלאסען דורכצופיהרען א זעלבסט־געריכט איבער וואזיניטש׳ן. זיי זענען איהם גלייך בעפאלען פון אלע קאנטען און אנגעהויבען מער־דערליך צו שלאגען. הערנאך האבען זיי איהם גע־בונדען מיט גראבע שטריק, געבראכט אין זיין איי־גענער שטוב און פאר די אויגען פון זיין ווייב און הרן — אנגעהויבען ביי איהם פאדערען, ער זאל אפגעבען די צוגעגנבעטע זאכען.

נעהן וואזיניטש האט זיך דערפון ענטזאגט, האט מען איהם אויסגעטון און אויף העמד און מיט אנ־געברענטע ריטער געשלאגען איבער׳ן גאנצען קער־פער ביז ער האט געחלש׳ט. דאן האט מען איהם אפגעמינטערט און ווייטער געמוטשעט און שרעקליך געפייניגט. מיט א צוואנג האט מען איהם געריסען די צונג פון מויל, די ציהן און אנדערע טיילען פון קערפער. צום סוף האט מען איהם געשטאכען מיט אלאל אין די פיאטעס.

די דאזיגע אינקוויזיציע האט אזוי געדויערט א גאנצע נאכט, ביז ס׳איז אויסגעגאנגען די נאפט אין לאמפ.

אויף מארגען אין דערפרי׳ה האט מען דעם צו־פייניגטען אריינגעלעגט אין א וואגען און אפגעפיהרט צום פאליציי־ פאסטערונק אין טורגעל.

די פאליציי האט גלייך פערפיהרט א שטרענגע אויספארשונג וועגען בעסטאלישען זעלבסט־געריכט אי־בער וואזיניטש׳ן און פעסטגעשטעלט, אז מען האט איהם געפייניגט 12 שעה אהן איפהער. דערביי זענען פערהאלטען געווארען די איינוואוינער פון דארף ליפ־ניאקי, וואלענטי נאוויטש, פאוולוקעוויטש, פאשקעל־בעניטש, פאקליעוויטש, פיסארסקי, מיכנעוויטש, יאנ־קאווסקי און מאצעיעווסקי.

נעכטען איז פארגעקומען זייער פראצעס אין וועל־נער קריי־געריכט. אלס פערטיידיגער זענען ארויס־געטראטען: די אדוואקאטען טשעדנקאוו און שיש־קאווסקי.

אלס הויפט־עדות איז געווען ארויסגערופען דער געליטענער יוזעף וואזיניטש, וועלכער זיצט איצט אפ 5 יאהר שווערע טורמע פאר גנבות אין ליפניאקי.

אויפ׳ן פראצעס איז אבער שוהער געווען פעסט־צושטעלען די ראל פון יעדען בעשולדיגטען בעתן פייניגען וואזיניטש׳ן, און אלע יענע דערייבער גע־מיינזאם פערמשפט געווארען צו א האלב יאהר טורמע יעדער־ער.

אין עקוואטישע אפריקא

אויף א מין „פאלאוואניע“

דער מארד אין דער נאכט

(47

גרויסער שפאנענדער סענסאציאנעלער ראמאן

— כ׳ווייס, עפעס נארישקייטען! — האט ליי־בעסקינד דערקלעהרט — די ארגאניזאציע וויל אומווארפען די איצטיגע ארדנונג אין רוסלאנד און צו־ריק־איינפיהרען מאנארכיזם! א „ציראזין“, דער הער היימאן האט יעפעס געזאגט א שייכות מיט דער ... ראיגער ארגאניזאציע, און דער קאפיטאן האט זיך געווענדעט צו איהם מיט דער בקשה ער זאל אויסטוישען דאס געלד, וואס ער האט בעקומען צו בעהאלטען. אזוי האט מיר דערקלעהרט דער הער היימאן און געבעטען איך זאל דעם ענין אי־דורכפיהרען, אין האב דאס געלד אויסגעטוישט און איבערגעגעבען היימאנען. יענער האט עס אפגע־פיהרט קיין ווארשא. ערשט פרייטאג האט ער דאס געלד געבראכט און דער באנק און אין דער אנ־וועזענהייט פון וואקס׳ן האט ער דאס פעקעל באנ־קנאטען אריינגעלעגט אין זיין פריוואט־קאסע. אט דאס איז אלץ, וואס איך ווייס וועגען דעם ענין.

— פארוואס האט איהר מיר עס נישט דער־צעהלט תיכף, ביים ערשטען פערהער? — האט טארטשאנסקי ביוז א פרעג געטון.

— צוליב צוויי טעמים! ערשטענס, ווייל דער הער היימאן האט מיך געבעטען שווייגען, און צווייטענס, ווייל כ׳האב מורא געהאט, מען זאל מיך נישט אריינפלאנטערן — אין דעם ענין, ווי עס איז איצט געשעהן! — האט פינסטער א זאג געטון דער יונגער באנקיר.

— ווייס איך וואס! — האט איהם טארטשינסקי גוטמוטיג בערוהיגט — איהר פערטיידיגט זיך אויס־געצייכענט פון דער געפלאנטערטער בעשולדיגונג.

— געפלאנטערטער בעשולדיגונג?! — האט ליי־בעסקינד מיט פערואונדערונג א שמייכעל געטון.

— זעלבסטפערשטענדליך... איך האב אייך נישט חושד געווען אינ׳ם מארד, און נישט אין צוזאמענ־ארבייט מיט׳ן מערדער. איך האב אייך אפילו נישט געפרעגט, צי האט איהר גע׳גנב׳עט דאס געלד... איך האב אייך פשוט געבעטען צו דערקלערען, ווי־אזוי האט איהר געטוישט דאס געלד.

— איצט, א איהר האט בעקומען די תשובה אויף אייער פראגע, — האט ליבעסקינד שטרענג גע־ענטפערט — וואלט איך זיך געוואונשען, אז איהר און אייער פריינט זאלט מיך פערלאזען.

ריקמאן איז אוועק, נישט געזעגענענדיג, א־בער טארטשינסקי האט זיך אוועקגעשטעלט אויף דער שוועל און אויסגעשאסען אין ליבעסקינד׳ן די לעצטע פייל:

— געזעגנט, יונגערמאן, פונדעסטוועגען איז די מעשה נישט גלאט!..

איבערלאזענדיג ליבעסקינד׳ן אליין נאכדענקען, וואס די דראהונג בעדייט, האט דער געהיים־אגענט שנעל אנגעיאגט ריקמאנען.

— וואס רעכענט איהר איצט צו טון? —

— האט דער שרייבער א פרעג געטאן.

— איך וועל זיך זעהען מיט דעם קאפיטאן כא־לאמקא, און זיך אינפארמירען, צי האט היימאן פאקטיש געבעטען אויסצוטוישען דאס געלד, — האט טארטשינסקי געענטפערט — און איהר?

— און איך וועל צופאהרען צו דער פריילין מאריא.

— איהר ווילט זי צווינגען רעדען?

— איך וועל זיך בעמיהען ארויסצוקריגען בי איהר דעם אמת.

— איך ווינש אייך פון הארצען דעם גרעסטען ערפאלג, אבער איך צווייפעל אין איהם.

טארטשינסקי האט זיך געלאזט געהען אהיים, אבער מאכענדיג עטליכע שריט, האט ער זיך צו־ריקגעקעהרט.

— איהר הערט?

— וואס א שטייגער? — האט ריקמאן א פרעג געטון, אריינשטעכענדיג זיך אין א מאקסובקע.

— היימאן האט אויסגעטוישט דאס געלד פאר זיך גופא... איך בין איבערצייגט, אז דער קאפיטאן האט איהם וועגען דעם נישט געבעטען.

— ליבעסקינד דערצעהלט דאך עפעס אנדערש.

— ער רעדט נאך דעם היימאנען... דער באנ־קיר האט אפגעטראגט נלייכצייטיג צוויי פערזאן, כאלאמקאן און ליבעסקינד׳ן. אין מאמענט פון׳ם מארד איז דאס געלד געווען ביי איהם.

— אך! — האט ריקמאן אפגעזיפצט — איך זעה, ס׳איז אייך משמעות שווער אפצוזאגען זיך פון דער טעאריע, וואס איהר האט זיך אריינגענומען אין קאפ.

— איהר וועט שוין זעהן, אז איך בין גערעכט. איך וועל עס אייך בקרוב דערווייזען! אדיע!

ריקמאן האט א צפה געטון מיט די פלייצעס און בעפוילען דעם שאפער אפצופיהרען זיך אויפ׳ן וואקזאל.

און א פאר שעה שפעטער האט ער שוין געפא־צירט אין ווארשא, און איז געגאנגען צו די היימאנס.

אין טארטשינסקיס טעאריע האט ער קנאפ געגלויבט.

ערשטענס, שוין צוליב דעם אליין, וואס זי האט זיך אינגאנצען סותר געווען מחמת דער קאטעגארי־שער פעסטשטעלונג פון וואקס׳ן, און חוץ וועלכענס היימען היימאן, האט נישט געקאנט ארויסנעהמען דאס געלד פון דער קאסע.

ריקמאן האט זיך דערייבער בחנם געמאטערט צו געפינען די אויפלעזונג פון דער רעטעניש.

אגב האט איהם אויך דערין געשטערט די גע־שטאלט פון מאריא׳ן, וואס איז די גאנצע צייט גע־שטאנען פאר זיינע אויגען און געפלאנטערט איהם די רעיונות...

ווען מען האט איהם אריינגעפיהרט צו מאריא׳ן, האט ער, דער ענטציקטער פאר איהר שיינקייט, זיך אינגאנצען פערלוירען און רויט געווארען, פער־ראטענדיג געגען זיין ווילען די געפיהלען זיינע...

דאס מיידעל איז איהם צו הילף געקומען, גע־בעטען איהם זיצען, און רעדענדיג מיט איהם א ווייל וועגען דעם וועטער און סתם נארישקייטען, האט זי ענדליך א פרעג געטון וועגען דעם ציל פון זיין וויזיט.

ריקמאן איז נאך רויטער געווארען אויפ׳ן פנים, און נישט געוואוסט, וואס און ווי־אזוי ער זאל אנהויבען צו רעדען.

צוריקציהען זיך איז שוין אבער געווען שפעט.

— איך בין אייך געקומען מעלדען, — האט ער אומזיכער און אנגעהמענדיג זיך מיט א כוח ארויסגעשטאמעלט — איך בין אייך געקומען מיט־טיילען ווי־אזוי עס האלט מיט דער אויספארשונג...

(פארטזעצונג קומט)

די דראהענדע לאגע אין רומעניען

עס ווערען ערווארט נייע אנטי יודישע עקסצעסען. — פרעמיער מאניו האט איבערגעריסען דעם אורלויב

ווינ, 19 (יט"א טעלעגראפיש).
פון בוקארעשט קומען אין ווין, אז די לאגע אין רומעניען ווערט אלץ געפערליכער. די אומרוהען, וואס זענען האבען פארגעקומען ביז איצט, ווערען בעטראכט אלס פארשפיל צו די געשעהענישען, וואס דארפען ערשט קומען. אין צוזאמענהאנג מיט דער לאגע האט דער פרעמיער מאניו איבערגעריסען זיין אורלויב און איז געקומען קיין בוקארעשט.

אוסישקין און ד"ר האנטקע קומען קיין אייראפא

ירושלים, 19 (יט"א טעלעגראפיש).
אינוש. אוסישקין און ד"ר האנטקע זענען ארויסגעפאהרען קיין אייראפא.

שטרייק פון 20 טויזענד טעקסטיל-ארבייטער

פאריז, (א. ט. א.).
אין דער אומגעבונג פון ליל האבען פערשטרייקט 20 טויזענד טעקסטיל ארבייטער.
דער שטרייק איז אויסגעבראכען צוליב דעם, וואס עס זענען איינגעפיהרט געווארען די פערזיכערונגס-אפצאהלען און די פאבריקאנטען האבען זיך אפגעזאגט אין צוזאמענהאנג דערמיט צו העכערען די לוינען.

די רעגירונגס עדות פאר דער אינטערנאציאנאלער כותל-מערבי קאמיסיע

ירושלים, 19 (יט"א טעלעגראפיש).
די כותל מערבי קאמיסיע האט אויסגעהערט דעם ערשטען רעגירונגס-עדות, דעם ירושלים'ער דיסטריקט קאמיסאר ראטש. ער האט ערקלערט, אז דער קאנפליקט ארום כותל-מערבי איז ענטשטאנען צוליב דער צו רעשיגער יודישער עמיגראציע פון די לעצטע יאהרען, וואס האט זיך אנגעהויבען מיט איבערנעהמען דעם אייסמאנדאט דורך די ענגלענדער. אין יאהר 1928 האט די רעגירונג נישט ערלויבט אויפצושטעלען די מחיצה ביים כותל-מערבי, ווייל זי האט נישט געוואלט שאפען ביי די יודען די פארשטעלונג, אז זיי האבען איינגעשטאם-רעכט אויפ'ן כותל.

די קאלאניע ערטוף ווערט צוריק אויפגעבויט

ירושלים, 19 (יט"א טעלעגראפיש).
די יודישע אגענץ האט אסיגנירט 200 טויזענד פונט שטערלינג אויף אויסצובויען צוריק די קאלאניע ערטוף, וועלכע איז חרוב געווארען בעת די אויגוסט-געשעהענישען.

סענסאציאנעלע ידיעה וועגען ענגליש-רוסישען פראיעקט

צו שאפען א יודיש ארץ-ישראל

ניו-יארק, 19 (יט"א טעלעגראפיש).
דער הינער טיימס טיילט מיט, אז די אקציע פון די אראבער אין נגעף, וואס שטיצט זיך אויף די פערשפרעכונגען פון באלפור האבען קנאפע שאנסען אויף ערפאלג. אין געוויסע אראבישע קרייזען ווייזט מען אן, אז די פערפליכטונגען וועגען וועלכע ס'רעדט זיך דארט זענען נוגע בלויז אראבישע לענדער און נישט ארץ-ישראל.
די זעלבע צייטונג ברענגט אויך א סענסאציאנעלע ידיעה: אין יאהר 1916 איז דער דעמאלסדיגער ענגלישער אויסערן-מיניסטער לארד גרעי אין רוסלאנד געטראטען מיט א פארשלאג צו דער רוסישער רעגירונג וועגען ארץ-ישראל. אינ'ם פראיעקט איז פארויסגעזעהען געווען א ספעציעלער רעזשים, וואס זאל איינגעפיהרט ווערען אין ארץ-ישראל און זאל ערמעגליכען די יודען די קאלאניזאציע און אז אין נאך א געוויסער צייט, זאל די יודען איבערגעגעבען ווערען די אנפיהרונג מיט דער אינערליכער אדמיניסטראציע אין לאנד.

עגיפטישע רעגירונג פראטעסטירט

געגען דעם ארויסשיקען ענגלישע קריגס-שיפען

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.) פון קאירא מעלדעט מען, אז דער עגיפטישער פרעמיער האט איבערגעגעבען דעם בריטישען קאמיסאר אין אלעקסאנדריע א פראטעסט פון דער עגיפטישער רעגירונג אין נאמען פון עגיפטישען פארלאמענט. פון עגיפטישען שטאנדפונקט, הייסט עס, איז עס אן עקשן, דאס ארויסשיקען ענגלישע קריגס-שיפען קיין עגיפטען ארייננמישונג אין אינערליכע ענינים פון עגיפטען. די עגיפטישע מאכט האט צוריקגעשטעלט די אדנונג אין אלעקסאנדריע און די אגיטאטארען וועלען בעשטראפט ווערען. די עגיפטישע רעגירונג האט געפאדערט אז די איבערדרוקמאכט אויף אבצוהיטען די ווירקליכע טויזען פון עגיפטען לעבען און פערמעגען פון די איינוואוינער. בייזוועלכע בעדינגונגען איז די אנוועזענהייט פון ענגלישע קריגס-שיפען אין עגיפטען איבעריג.

בלוט גיסט זיך ווייטער עגיפטען

נייע גרויסע דעמאנסטראציעס אין אלעקסאנדריע

לאנדאן (א.ט.א.).
אין אלעקסאנדריע (עגיפטען) איז ווידער געקומען צו אומרוהען. א גרויסער המון האט איינגעארדענט א דעמאנסטראציע געגען דער רעגירונג. פאליציי האט בענוצט געוועהר און עטליכע מענשען זענען פארוואונדעט געווארען.
אויף מאנטאג ערווארט מען אומרוהען אין קאירא, ווייל א רייהע דעפוטאטען האבען בעשלאסען אפצוהאלטען א זיצונג אין געביידע פון פארלאמענט, הגם דער פארלאמענט איז געשלאסען.

נייע געביידע פון דער ווארשאווער באהן-דירעקציע

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

נאר 3 גאסטראלען פון גוט-בעקאנטען און באליבטען ארטיסט פון אמעריקא נאר 3 גאסטראלען

הערמאן סעראצקי

געוועזענער דירעקטאר פון לאדזשער יודישען טעאטער.

פאלקס-פרייזען פון 80 גר. ביז 3 זל.

היינט, זונטאג, דעם 20-טען 9 אווענד | מארגען, מאנטאג, דעם 21-טען 9 אווענד

דינסטאג, דעם 22-טן יולי, 9 אווענד לעצטע פארשטעלונג

פרעמיערע! צום ערשטען מאל אין לאדז! נייעם!
דער לעצטער אמעריקאנער שלאגער!

דער אפגעשטער מאן

אין 3 אקטען מיט געזאנג פון ז. פלוני. הערמאן סעראצקי אין דער טיטעלראל.

— פערזאנען: —

יצחק דווארקין	— ראקאוו	פאני, הערש'ס פרוי	— נערה
דבורה, זיין ווייב	— פאדערמאן	בארים, הערש'ס חבר	— האמבורגער
הערש	(הערמאן סעראצקי	מנשה פופסקי	— הערשקאוויטש
מערי זייערע קינדער	(בעזמאן	ווילי, אקטיאר	— באלבירסקי
סיידי	(ליבראווסקא		

דירינגענט — ל. זעלמאן. סצענאריוש — ד. אריעל. סופלער — וו. נייהויז.
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

אט דאס זענען די

100 פרעמיעס פרעמיעס

פון דער 3-טער סעריע

פון גרויסען פרעמיען-קאנקורס פון „נייעם פאלקסבלאט“

1 עלעקטרישער זשיראנדאל
1 שווייצארישער פאטעפאן
1 וויזשימאשקע
5 דעטעקטארען
2 פעלדבעטלעך
15 פעלד-בענקלעך

3 לעזשאקעס
1 קינדער-לעזשאק
פון דער ערשטער לאדזשער פאבריק פון פעלד-בעטען „Palma Patent“ ש. שווארצאווסקי, פולנאצנע 24, וועלכע פראדוצירט טויזענדער פעלד-בעטען מאנאטליך.

10 פרעמיעס צו 1/4 טוץ פאטאגראפיעס
פון דער קונסט-פאט. אנשטאלט „פאריזיען“
3 מענער-היט
3 פולאווערס

3 חודש-אבאנעמענטען
10 פלאשען קעלניש וואסער
2 פערפום-באמבאניערעס
10 עלעקטר. טאשן-לעמפלעך
30 קינא-בילעטען

כדי זיך צו בעטייליגען אין דער 3-טער סעריע פון גרויסען פרעמיען-קאנקורס איז גענוג צוזושטעלען בלויז 20 קופאנעס. שניידט אויס דעם קופאן

44 וויכטיג פאר לאדז 44
און אומגעגענד!
זאל יעדער וויסען, אז מעבעל
שעהן, גוט און ביליג בעקומט
מען נור ביי דער פירמע
Ch. ŁAZNIK
GDAŃSKA (Długa) 44, tel. 162-56
44 בעמ.: איך קויף אויך און פערקויף טערש. געניצטע מעבעל, דיוואנעס א. ז. וו. קומט און איבערצייגט איך! 44

א ו י ז
יעדן קוואנטום שמעלצן מיר
צו פעטריקאווער 116
טעל. 190-48, פאלודניאווא 22 טעל. 191-26

רעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ד׳ענטיסטישער קאבינעט.
וושעשיגער 11, טעלעפאן 3763
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד״ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר.	4½—3½
ד״ר קערשנער קינדער-קראנקה.	4½-3 11-9
ד״ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	2—12
ד״ר ביבערגאל הויט און וענער.קר.	12½—11½
ד״ר שמירגעלד נערווען און גאמטיגע קר.	2—1
ד״ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	1½—12½
ד״ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	3—2
ד״ר שמערלאווסקי פרויען-און געבורט-הילף	4½—3½

פסיכא-טעראפיע, שפרעך-שטערונגען ווי שטאמלען א.א. ווי טעקן-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראל. איינשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף פערלאנג וויזיטען אין שטאט. און לאבאראטאריום וועלען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמע און בלוט
אימפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער רעטשניצע איז געעפענט געווארן
א רענטגען-אינסטיטוט.
ד״ר לאזשינסקי-סטאראפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1, 5—6
קינסטליכע ציין, קראנען, פאמבע א.א.וו.
די רעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

מעדלער
גוטע קוואליפיצירטע נייטארינס צו טריקאטוועש ווי אויך אויספערטיגערינס קענען זיך מעלדען אין דער פראצאווניע פון
א. י. דיאמענטשטיין, נאוואמיעסקא 7.

Dr. Z. Rakowski
ספ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10— 11 און פון 2—5

די מעכאנישע
שלאסעריי און שווייסעריי
פיהרט אויס זעמטליכע מאשין-רעפאראטורען, שווייסונגען, צופאסונג פון מאשינען-טיילען מיט גאראנטיע און :—: געגען ביליגען פרייז :—:
J. REDER, Łódź
11 קאנסטאנטינער 11 (רוג זאכאדניא)
פריוואט-וואוינונג: גדאנסקא 20.

די בייעסטע מאדערנע
ש ייטל ען
ווי אויך פערשידענע פאלעטשקעס,
אזוי ווי אייגענע האר, גוטע אויסארבייטונג צו זעהר ביליגע פרייזען,
קאנט איהר נאר בעקומען ביי
פארשוויצקא, קאמיענא 5
לינקע אפיצינע, 2-טער שטאק.

Wypadanie włosów, łupież, łysinę
usuwa
kuracja włosów Silvikrinem

Przy stałej pielęgnacji zdrowych włosów **Silvikrin Shamoon'em** i **Silvikrin Fluid'em** uniknąć można powyżej podanych szkód. — Setki lekarzy w Polsce i zagranicą uznało, iż preparaty **Silvikrin** są niedoścignione.
(Dalsze próbki lekarskie stoją pp. lekarzom bezpłatnie do dyspozycji).
Obok umieszczony kupon przesyłki bezpłatnej przesłać w kopercie, zaopatrzonej w znaczek pocztowy do:

SILVIKRIN - VERTRIEB, Gdańsk, 270 Bötchergasse 23/27.
Proszę o przesłanie mi bezpłatnie i franko:
1. **Próbkę „Silvikrin-Shampoonu“**
2. **Książkę „Wypadanie i regenaracja włosów“**
3. **Najnowsze sprawozdanie o wynikach zabiegami Silvikrinu**
4. **Plan leczenia Silvikrinem, zredag. przez Prof. medyc. Lipliawskiego**
Nazwisko ______ miejscowość ______
ul. i Nr. ______ poczta ______

Pani Elvira z Chrząszczyńskich Kruszyńska pisze nam: Stałemu używaniu Silvikrin Schampocnu i Silvikrin Fluidu zawdzięczam mój jedwabno-lśniący bujny włos.

Pan O. W. Pisze:
Z obrazków Powyższych możecie się przekonać, jak bardzo mi włosy wypadały. Już po 3-miesięcznem użyciu preparatów Silvikrin ukazały się pierwsze skutki Po dalszych 3 miesiącach miejsca łyse porosły włosem. Silvikrin okazał się świetnym środkiam, wobec czego zostanę PP. zawsze wdzięczny.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

וועגבעריש כירורגישע קליניק
„SANATO“
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
ערצטליכע אויפזיכט
איבער דער מוטער און קינד.
פרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלע
200 זל.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקהייט
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4—7 אווענד.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
איינענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: קלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע בערמעסען א. א. וו. נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכם

Dr. Med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפילים, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע.
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 פארמ. און פון 5—9 אווענד
זינטאג און יום-טוב פון 9—1 פארם.

וויכטיג פאר לעטניקעס!!
די ערשטע לאדזער גוט בעקאנטע
פאבריק פון פאטענטירטע פעלד-בעטען
מאכט בעקאנט, אז צוליב׳ן קריזיס האבען מיר פערקלענערט די פרייזען פון אונזער אויסארבייטונגען
ווי: פעלד-בעטען, פעלד-בעטען מיט ווענטלעך, לעזשאקעס
טאבורעטקעס און האמאקעס
אונזערע פעלד-בעטען זענען פערזעהען מיט דער שוץ-מארקע „Palma-Patent",
פאר וועלכע מיר גאראנטירען אויף פיל יאהרען.
אכטונג: פאדערט איבעראל פעלד-בעטען נור מיט דער מארקע „Palma - Patent“
מיט שכטונג פירמע **„PALMA-PATENT“**
אינה. שווארצאווסקי
פולנאצנא 24, טעל. 131-85

בעמערקונג: פאר פראווינץ - בעדייטענדע ראבאטען.

Dr. med. W. Eychner
גינעקאלאג אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134—72
נעמט אן אינדערהיים פון 2-3 פ. מ. פון 7-9 נ. מ.
אין קליניק „סאנאטא“
אגראדאווא 10 פון 12—1

Dr. W. ŁAGUNOWSK
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
Przeprowadził się na ul.
Piotrkowskiej 70
(róg Traugutta).
Przyjmuje od 8³⁰ do 10³⁰ rano, od 1-ej do 2³⁰ pp. od 6 do 8³⁰ wiecz.
w niedziele i święta od 10 do 1-jej.

פערלוירען.
דאנערשטאג אווענד איז פערלוירען געווארען אויף אלעקסאנדרער טראמוויי א דאמען-בייטעל מיט קליינינקייטען. אפצוברענגען צו לעדערמאן, גלובנא 42, געגען בעלוינונג. 17882

צוליב ענדערונג
איז אפצוגעבען א גוט געהענדע ביר-האלע בעשטעהענד פון א געוועלב און 4 צימערן און קוך געאייגנעט אויף יעדען איינציגען געשעפט. געניוינרעס צו ערפאהרען קאנסטאנטינער 47 אין דער ביר-האלע. 7898

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוטפערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיסן

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם בוים און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער ברענדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאָרען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דעמאלטן פראפעסאר-דאקטאר בראכבנדונג בעווארנונגען זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס לעמונגען מיט הייל-גארטעלן און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאטס-פיס ספעציעלע אמבלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
שפרעכשטונדען פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.
ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg
Łódź, WÓLCZAŃSKA 29, front II p.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג, וויילאטען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד״ר בארענטש, פראפ. ד״ר י. מארישלער, פראפ. ד״ר ב״. קיעלאנאווסקי און אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
דעם געעהרטען ה׳ דיר. ראפאפארט, ספעצ. פאר פערקריפלונג, אין לאדז וואלטשאנסקא 29, פראנט 2-טער שטאק, דריק איך אויס מיין הערצליכסטען דאנק פאר׳ן אפראטען מיך פון א געפעהרליכען רופטור. דאס 4-טען מאל בין איך שווער קראנק געווארען אויף א רופטור און בין שטערבליך קראנק געוועזן און דער ה׳ דיר. האט מיר געראטעוועט מיין לעבען אהן אפעראציע. דער פערלעגענער באנדאזש פון איינער פעסטער האט מיר בעזייטיגט געגצליך די רופטור און כ׳בין געגצליך געזונד.
Dr. EIDELHEIT, radca skarbu.

Komunikacja autobusowa
ŁÓDŹ-PIOTRKÓW
Autobusy na powyższej linji odchodzą do Piotrkowa o każdej pełnej godzinie począwszy od 8 rano do 20 w wieczór ze stacji autobusowej przy ulicy Rzgowskiej 85, dojazd tramwajami 11 i 4. Czas przejazda 1 godz. 30 minut. Cena zł. 3 gr. 50.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר׳ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז די פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ „ „ 4 „
נאכ׳ן טעקסט—12 „ „ „ „ 18— „ „ „ 8 „
פאר א מיליעטער-שורה: ...לעפער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.